SVENSKA HUMORISTER

ELIAS SEHLSTEDT

SÅNGER OCH VISOR

H
S1565 II

10:-

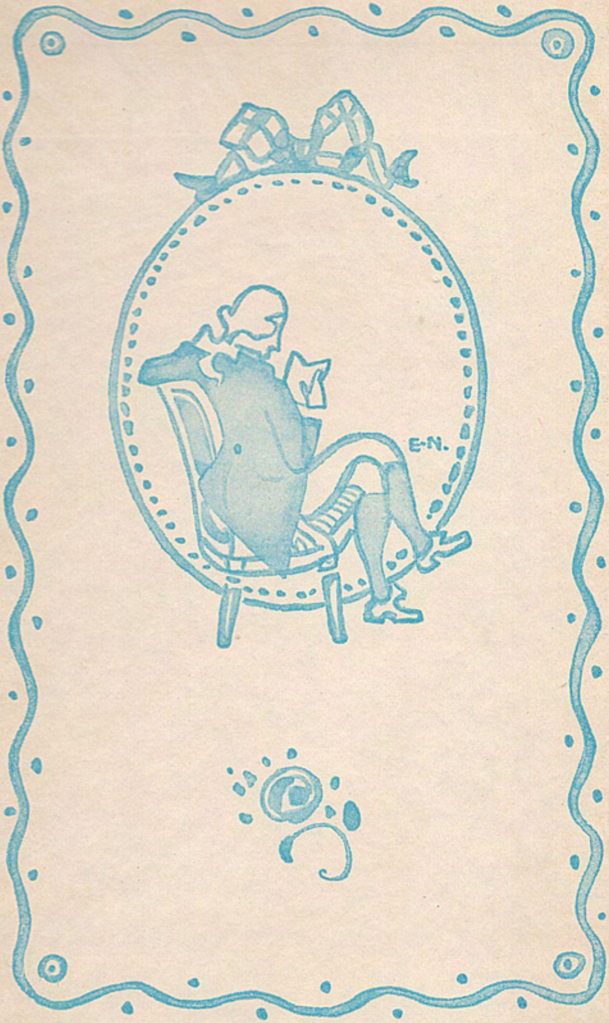

HEDÉNS
BOKHANDEL

Albert Bonnier.

ELIAS SEHLSTEDT

SÅNGER OCH VISOR

II.

MAKULERAS

Hälsingborgs prakt. mellanskolas
lärjungebibliotek

Stockholm. Albert Bonniers förlag

Fn. 2997

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1914

VISA PÅ LANDET.

Mel.: Supa över kl. 12. *Bellman.*

Utan buller, utan flärd
sjunger jag min visa.
Jag förnöjd är med min värld
och vill glädjen prisa.
Jag vet ej hur det är fatt.
Jag tar livet lätt och glatt;
  lätt och glatt,
  lätt och glatt;
kan dess sorg ej fatta,
ha, ha, ha, men skratta.

"Jorden är en jämmerdal",
prästerna predika.
Jag med deras fromma tal
kan mig ej förlika.
Jag en annan åsikt har:
jag tar jorden i försvar,
  i försvar,
  i försvar
mot de sidenhattar,
ha, ha, ha, och skrattar.

Lyckans gunst mig svika må.
Mången rik jag känner.

Avund jag ej kostar på
mina rika vänner.
Jag är nöjd med dagligt bröd,
åt kalas och överflöd,
överflöd,
överflöd,
som så högt man skattar,
ha, ha, ha, jag skrattar.

Enkelt är mitt levnadssätt,
mödan ej bedrager:
flit gör kroppen frisk och lätt,
lättjan har podager.
Ofta hon bedrövad går,
jag min åker kör och sår,
kör och sår,
kör och sår,
gård och täppa krattar,
ha, ha, ha, och skrattar.

Går mig världen mot, välan!
Modet jag ej fäller.
Han som bor däroppe, Han
nog till rätta ställer.
Himmelen är jordens vän:
jag får nog så gott igen,
gott igen,
gott igen.
Nya tag jag fattar,
ha, ha, ha, och skrattar.

Ljuvlig är naturens röst,
landet är min lycka.
Livets glädje är min tröst,
hur vår prost må tycka.

Kommer han en vacker dag
och predikar annat slag,
annat slag,
annat slag,
jag pokalen fattar,
ha, ha, ha, och skrattar.

* * *

FLY!

ELLER FÅGELN I NOVEMBER.

Hör du liten fågel, som i trädet sitter!
Höstens vindar vina över sjö och strand.
Sommarn en gång kommer, spar till dess ditt kvitter.
Fly, det ligger rimfrost över skogens rand.
Jag här måste vara
kvar, men du kan fara
fritt och lyckligt till ett bättre land.

Solen mer ej värmer, dagen knappast lyser;
härjande kring fälten nordanstormen far.
Löven sorgligt prassla, källans vatten fryser.
Fly, förrän att döden i din vinge tar.
Vi få långa nätter!
Över berg och slätter
snart naturn sitt vintertäcke drar.

Fri och öppen står dig hela vida världen,
mången dal mer varm än nordens kulna ö;
uven skriar hemskt därborta över fjärden.
Fly, det bådar döden, storm och is och snö.
Du har fria vingar.
Snabb och lätt du svingar
obegränsat över skog och sjö!

Sångens källa frusit; all din släkt är borta,
du är dödens offer, om du dröjer än.
Natten är så villsam, dagarna så korta.
Fly, men glöm ej bort din gamle sångarvän!
Svärma, sjung och hoppas,
och när våren knoppas,
kom och sjung uti mitt träd igen!

* * *

NORRLÄNNINGENS HEMLÄNGTAN.

Väl längtar du åter till fädernas strand
mitt hjärta! Du slår så oroligt,
när barndomens minne dig viskar ibland
om hembygdens dalar förtroligt.
Förgäves du ångrar den brännande lust,
som gäckande drev dig till främmande kust
från enfaldens skogar och dalar.

Vad drömde du väl om den främmande jord,
vad sökte du fjärran i söder?
Ack, sökte du hjärtan? Fanns det ej i nord:
var fann du väl trognare bröder?
Vad diktade hoppet, vad "brände din håg",
vad såg du i söder, som icke du såg
i enfaldens skogar och dalar?

Jag minnes min hembygd vid dånande flod,
där molnen sig vila på fjället,
där åldriga skogen mot stormarna stod,
en grönskande sköld kringom tjället;
där livet var oskuld, där friden blott log,
när solen rann opp, eller nattvakan slog
i enfaldens skogar och dalar.

Väl sover min fader. Det sjungande hav
vid grönskande strand honom söver.
Och björkarna gro kring den älskades grav
och fläta sitt skuggvalv däröver.
Men fädernetjället, det blommar dock än,
och moder och vänner mig mana igen
i enfaldens skogar och dalar.

Jag kommer, jag kommer väl fjärran ifrån
en gång till att famna er åter...
Dock — kanske för sent står den enslige son
vid gravarnas runor och gråter;
och står då förskjuten, där älskad han var,
och klagar vid minnet av forntida dar
i enfaldens skogar och dalar.

* * *

ÖDMJUKAST.

Leva vill jag några år,
fast jag grå är vorden,
nota bene om jag får
stanna här på jorden.
Skall jag dö, fast jag ej vill,
har jag svårt att ligga still;
får jag leva lite till,
tackar jag ödmjukast.

Världen är ju ganska bra:
kung och undersåten
kan ej någon bättre ha,
om han är belåten.
Men om också en och var
missnöjd packar in och far,
bara jag får stanna kvar,
tackar jag ödmjukast.

Sverige är dock bäst av allt.
Ingen bättre skapar.
På vårt järn av bästa halt
själva England gapar.
Skogar vi gudsgåvor fått,
pengar uti rågat mått:
får jag hälften på min lott,
tackar jag ödmjukast.

Stockholm uti Mälarvrån
högst i rang jag ställer.
Sådan stad ej finns i mån
och i soln ej heller.
Vilken Djurgård, vilka torg!
Järnväg fram till Göteborg.
Ericson, som haft försorg,
tackar jag ödmjukast.

Här är liv och fläng och skump,
aldrig fred man håller,
dyker uti Gjörckes sump,
skriver protokoller.
På kalas jag oerhört
gått i frack med sidenskört.
För allt vad jag sett och hört
tackar jag ödmjukast.

Att jag här hört Jenny Lind
fröjda själ och öra,
att jag från teaterns vind
fått Neruda höra;
att jag Hjortsberg sett på scen,
sett Museum byggt av Kléen,
att jag sett Pepitas ben,
tackar jag ödmjukast.

Sök, min vän, bevis och skäl,
ett är ändå givet:
att se glad ut och må väl
summan är av livet.
Rädd att visan är för lång,
slutar jag för denna gång.
Den, som läser denna sång
tackar jag ödmjukast.

* * *

SÅNG I NOVEMBER.

Kring min lilla stuga drivorna sig packa,
millioner flingor dansa utur skyn.
På min fönsterruta två talgoxar hacka,
insvept uti dimma ligger hela byn.
Det blir is till natten!
Över land och vatten
Bore rynkar sina ögonbryn.

Frosten mina fönster ritar med etyder,
landskap och figurer uti raska drag.
På fullkomligt mästerskap det tyder:
uti varje drag, vad styrka och behag!
Finaste figurer,
renaste konturer!
Det är höjden av naturanlag.

Vintern är så vacker, fast den höga solen
gått till kojs en stund i molnens paulun.
Jorden snygga kläder fått från himlapolen:
se hur gott hon mår, inbäddad som i dun!
Ej ett damm man hittar,
vitt är vart man tittar.
Jorden har trätt upp som *Vita frun.*

Fastän nordan brummar, knäpper jag på lutan,
trevna furubrasan sprakar på min häll.
Nu är hemmet gott att sitta inom rutan:
ute vill jag icke svärma kring i kväll.
Det må gärna höken:
gott jag mår som göken
i mitt lilla, varma vintertjäll.

Vår och sommar skalden allrahelst vill prisa,
det från hedenhös var alla skalders lag.
Jag i vinterrusket sjungit nu min visa,
och dess mening lyder uti sammandrag:
att man gläds och lider
ömsom alla tider,
höst och *vinter, vår* och *sommardag.*

* * *

SAMTAL MED STORMEN.

(SANDHAMN.)

Vilda storm, med harm jag sitter
blickande mot havets rand,
hur du ilsken, vred och bitter
kastar böljan mot min strand.
Vildsint är ditt lynne vordet,
och för ditt fördömda gorm
ingen annan kan få ordet —
usch, du är för otäck, storm!

Mig din vilda vrede harmar,
du gör hemgång på vår jord.
Varför skriker du och larmar?
Ingen har ju sagt ett ord.

Som en bandhund argt du skäller,
vänder havet ut och in,
ingen roddarkäring heller
har en sådan käft som din.

Se, hur Korsö står begravet
mitt i skummet med sin fyr.
Som en tragedi är havet,
stormen är dess uvertyr.
Havsörn, djärv i strid och fara,
sviktar för så skarpa tag,
skogen kan sig knappt försvara,
klippan darrar för vart slag.

Upphör med din skräck och fasa,
tänk, o storm, på vad du gör!
Är det mänskligt att så rasa,
endast utav misshumör!
Men om buller, blåst och väta
roa dig, så gå då på.
Det skall fan stå här och träta,
lungsot kan man få ändå.

Stormen.

Gå och lägg dig, drummel,
stå ej här och prata.
Havets vilda tummel
är ej för din själ.
Backstuhjon vi hata.
Sådant skräp vi rata!
Gå du hem och mata
getterna, farväl!

* * *

EN REGNDAG PÅ DJURGÅRDEN.

Mot jorden gråtande sig molnen luta,
och under paraply gå Djurgårdsboar.
Det strida regnet smattrar på min ruta:
det må det gärna göra, om det roar.

Att regn gör ogagn ser man mycket sällan.
Tvärtom det gör, att ej naturen vissnar.
Och läker himlen icke lite mellan,
står under rännan vattensån och gissnar.

Det är då synd att över regnet klaga,
man då åt hemmets härd sig ljuvast gläder.
Det är så gott att *inom sig* få draga
just när man hemsöks av ett *Herrans väder*.

Hur smakar ej en liten smutt ur kruset,
när regnet stängt vår port som våra grannars!
När ha vi hemma fruarna i huset?
Jo, under *ur och skur*, om icke annars.

När raspa lyckligast poetens pennor?
Jo, under dundergudens våta spira.
Om det ej skvalar ifrån tak och rännor,
när skulle man med smak då spela wira?

Och fagrast efter regn sig blommor smycka,
och gladast fåglarna i lunden tona.
Det bästa fasta uppå livets lycka
är att det *regnar uti brudens krona*.

Den sköna mockan sällan man försakar:
ej finns en dryck, som mänskan mera fägnar.
Och vill du se, när kaffet ljuvast smakar,
så se på lilla gumman, när det regnar.

Ja, må det regna fritt i våra lunder!
Och vilja vi mot regnet oss bemanna,
välan, om ni som jag har tid och stunder,
så låt oss *sätta på vår lilla panna!*

* * *

"TORSKNING."

Fort i båten rev och krokar!
Soln ur havet tittar.
Då *går torsken till* och snokar
stimvis, här och där.
Aldrig den en fiskstjärt hittar,
som på örat snusar:
pojkar opp, hör vinden susar
över våg och skär!

Raska på allt vad I kunnen,
måsar skria redan,
morgonstund har gull i munnen,
bli vi ense om.
Orren spelar längesedan.
Här är väst och tröja!
Fisken kilar, om vi dröja;
här är luvan, kom!

Tag från väggen dragg och vättar
och din bössa läska!
Vinden friskar, dimman lättar,
kvickt gör focken lös.
Var är "*pluntan?*" — I min väska. —
Jerker, är du säker?
Det var hin, vad båten läker,
här är öskar, ös!

Göm ej bössan! Ladda, Calle!
Den behövs kanhända:
såg ni sälens svarta skalle?
Tvi, den satan dök!
Nu är tid att snuggan tända
och sin tobak karva.
Gott, att när så här vi larva,
ha sin *pipa-rök!*

Där är just mitt fiskarställe,
där vid dessa bankar,
där har jag och grannas-Pelle
dragit torsk i kapp.
Ja, just här vi kasta ankar
och vårt *snöre* sänka —
jo, det kunde jag just tänka,
vi ha napp på napp.

Vi ha kommit just i smöret —
Gud, styrk mina sinnen:
jag tror jag fått fan i *snöret,*
om jag känner rätt.
Hjälp mig, jag får inte in'en,
håll med håven under.
Sicken knubber! Tockna kunder
nypas ej så lätt.

Fisket lyckas, havet suger;
fram ur väskan lirka
lilla *tumlarn* — jo den duger,
det var gott som gull!
Räkna, Jerker! — Vi ha cirka
hundra. — Det var raggen!
Hundra torskar! Tag in draggen,
vi ha ökan full.

Slappa hänga våra segel,
gör till rodd oss klara!
Vinden mojnat, havets spegel
speglar himmelen.
Glatt och lustigt hem vi fara
från vårt fiskafänge.
Vi få vänta väl och länge
på en fångst som den!

* * *

EN OVÄDERSKVÄLL.

November 1864.

Hösten är kommen, sätt tevatten på,
rusk uti kroppen jag känner.
Kanske en *tuting* är ej att försmå,
eller hur vill ni, go vänner!
Jaså, ni blinkar, välan, jag förstår:
klang, för en priffe, gutår!

Hör huru stormen kring knutarna snor —
låt elementerna braska —
bäst hålla färgen — kupera, min bror,
gamla vi äro, men raska. —
Jojo, man känner att ungdomen flytt —
gubbar, vad annars för nytt?

Samma historia, gammal och van,
trassel bland kungar och riken. —
Pressen hos oss osar olja och tran,
oppbränd är nu politiken.
Det finns nu slätt ingen konversation,
än vår *illumination*.

Den var just präktig med buller och ståt —
ja, den var finfin som fanken —
kostar betydligt — ja nog gick det åt,
men det finns mera i Banken —
också så var det så ljust som en dag:
fyra par ljus hade jag.

Slussen var ypper, till senaste natt
torget stod ljust som en dager.
Gamle Carl Johan på gångaren satt
knollrig, energisk och fager —
blanka stövletter och gullgul syrtut —
gubben var ståtlig — *spel ut!*

Torg och palatser sig speglade i
strömmen och *Mälarens* vågor.
Hjälten från Hogland stod modig och fri
mitt ibland lejon och lågor.
Aldrig han stått i vackrare ljus —
gubbar, vi ta en pris snus.

Skönsta musik ifrån början till slut
fingo vi gratis tillika.
Huru elektriska solar se ut,
fick man på slottet bekika.
För att se allt, fick man springa sig lam —
Gutis, respekt för min dam!

Sköna banketter med bålar och glas,
smällkork och svamprariteter!
Maken fanns aldrig till svenskt-norskt kalas,
fyrverkeri och trumpeter!
Skålar och tal om *förening och fred* —
ack, den som fått vara med!

Uj, vad det smattrar på rutorna, hör!
Stormen på portarna dunkar.

Snöglopp och priffe, det är som sig bör,
mellan små trevliga klunkar.
Bäst är att nu plocka fyrkarna fram —
klang, vi få hundra för slam.

* * *

HÖSTEN.

Min ömma lyra, sjung och giv mig tröst!
Med stormsteg kommer nu den kulna höst!
Och *"storm från fjällen, nordens västanfläkt"*
två rutor i mitt fönster redan spräckt.
Och dimman hänger över fältet tung:
min söta sångmö, sjung för Guds skull, sjung!

Där nyss jag tumlat om i berg och dal,
var älsklingsplats står nu förödd och kal.
Och heta tårar runno på min kind,
då jag bar sommarbyxorna på vind;
en hågkomst utav sol och poesi,
som nyckelpigor ofta kröpo i.

Man mådde gott i Floras glada hov,
åt krusbär och i mjuka gräset sov.
I berg och backar, under barr och löv,
satt alltid en figur och näbben klöv.
Romantiskt bräkte i den gröna vår
idyllens barn, de oskuldsfulla får.

Då bjöd naturen på ett präktigt kök.
I varje trädtopp satt en muntergök.
Med visor och rädisor ömsevis
vi hade andlig och lekamlig spis,
och glada andar livade vart stoft:
det var ett liv av sång och blomsterdoft.

Men nu, hur ser det ut kring Svea land,
sen hösten tagit gamla mor om hand!
Ett firmament med smutsgrått överdrag,
en jord, där regn och frost fått övertag;
och där man traskar, nästan som i smyg,
inunder himlar utav sidentyg.

Och inomhus finns aldrig ro och fred:
än är det korvskinn, ljusstöp eller ved,
trasmattor, skurlukt, stoj och misshumör,
pigflyttning, präst-, katkes- och husförhör,
och os och rök från pannmur och från spis
bredvid ett nödrop från en stucken gris.

Jo, det är skönt! Jag byter, om jag får,
mot femton höstar ej en enda vår.
Och skulle jag av någon frågvis bli
tillspord på allvar eller raljeri,
vad själv jag tycker om en höstedag:
fy, attan tunnor tusan! svarar jag.

* * *

DALEN.

Jag vet en dal, där gräs och strå
ej gro; men daln är skön ändå.
Väl tycks den för vårt öga skum.
Där hyddan har för en blott rum;
men dalens folk de trivas väl
i endräkt, som en enda själ;
ej klagan spörjs, ej gråt man hör
därinnanför.

För dalens folk ej sol uppgick,
ej lyser där en stjärnas blick!
Inom den höga gränsesten
vad båtar sol och stjärnors sken?

Ty stjärnornas och solens tröst
är endast till för livets bröst,
när stormen sina åskor kör
härutanför.

De lyckliga, de sova gott:
för tidens våld och strid och brott
de stängt sin dörr och ställt därvid
en änglavakt, som heter frid.
Säll den som finner gravens tröst,
och med ett lugnt och skuldfritt bröst
får slumra roligt, när han dör,
därinnanför!

* * *

EN SOMMARAFTON PÅ LANDET.

IDYLL.

Dagen slutat sitt värv,
kvällen andas så tyst.
Blå är himlen och ren,
och av vinden, som djärv
nyss i tallarna ven,
hörs nu aldrig ett knyst.

Vikens spegel är klar,
ej en imfläck han har,
och var skimrande våg,
som i sprittande takt
nyss på fjärden jag såg
morgonfrisk och kokett,
nu till vila sig lagt
efter dagens balett.

Uti kvällsolens brand
skimrar solen så grann.
Och en gås med sin man
(stolta djur i sin klass)
drar ett gyllene band.
Drar av pärlor en rad
kring den buktiga strand,
kring den gullgula vass
på sin sjöpromenad.

Stolt och fri och galant,
står en mås på sin brant,
saffransgul är hans byx,
och av snövita dun
i den rikaste lyx
är hans frack och hans väst.
Superfint är hans bröst,
och med hån, som det tycks,
uppå gåskarln och frun
har han ögonen fäst,
då han höjer sin röst:
"Mänskan, känd som geni,
har mig kristnat till mås:
nå, det är jag, förstås,
och kan annat ej bli,
det är faktiskt, gunås!
Men man känner och vet
att jag hellre är det
   än en *gås*.

Se, där simmar han dum
med sin dumma madam
och, med halsen i krum,
paddlar tarvligt sig fram;
super strändernas damm,
och i stinkande skum
får han ljustra sin mat.

Får han muddra sig ned,
stå i vattnet på lut,
liksom upplagd till stut,
och får nöja sig med
att bli stek på ett fat
sviskonbarkad till slut
ackurat.

Jag är fri. Då jag far
över böljorna blå,
nors och strömming jag har,
som till mötes mig gå
under längtan och hopp,
då jag gör mina dopp,
att bli slukade opp.

Mänskan går oss förbi,
men vi skulle nog vi,
dumma gäss, liksom ni
skojaraktigt och fräckt
slukas opp i parti
utav människans släkt,
om ej hållning och sätt
ingett henne respekt
för vår friborna ätt."

I en drömmande ro,
i en slumrande frid
står på berget en ko
med sin fröken bredvid,
vad hon tänker och vet
är en djup hemlighet,
som hon gömmer och spar.
Men det säkra är det,
att hon inte blir fet
på den utsikt hon har.

Mellan björkar och lönn
syns en prästgård vid sjön.
Där bor prästfar, en bit
ifrån kyrkan, som vit
ni kan se ända hit —
gubben är jesuit,
ortodoxisk och dryg
stod han här uti smyg
och fick lyssna i fred
att jag sjöng om *naturn:*
det gick aldrig utur'n,
jag fick dåligt besked
och betyg.

Mellan oss, som kan ses,
något samband ej ges:
vi ha var vår katkes.
Trots det eviga skrik,
trots var dundrande röst
om den luggslitna *Tron,*
finns i huvud och bröst
på min lilla person
ej en vrå, ej en flik,
ej en skymt, som är lik
dogmatik.

Solen lampan har släckt
och till vila sig sträckt
i sin blåa paulun.
Ej ett drag, ej en fläkt
rör det ringaste fjun
på det daggiga blad.
Och var fågel, som kvad
i sitt anletes svett,
gömt sitt huvud i dun.
Och var fjäril, som for
genom lunderna glad,

har om nattkvarter bett
uti blommornas stad. —
Över slumrande jord
himlen välvs som ett kor,
och kring strand och kring fjord
nattens skymning sig brett
som ett flor.

* * *

FÖRSTA SNÖN.

Se, molnen skockas. Skogen står så dyster
och lyss som om han någon fjärran väntar,
ej liten fågel mera sjunga lyster,
på grenen sitter han och barrved späntar.

Han har väl kalla rum och är väl ute
kanske också att mätta lilla kräven.
Han annars ej så där i kylan sute,
men det finns fattigt folk bland sparvar även.

Vad lyssnar skogen på i skumma kvällen?
Han ser hur vintern redan står och hyttar.
Det tunga moln, du ser där över fjällen,
är vinterns packvagn, varmed hit han flyttar.

Det går en susning genom skogens granar,
och vinterns förbud känns i nordanvinden.
Och innan man vet ordet av och anar,
så har man honom plötsligt inom grinden.

Ren ligger bäcken frusen och förlägen,
där förr han skuttade bland stybb och stenar.
Ekorren ensam kry och oförvägen
far med ballongpost mellan trädens grenar.

Allt bådar vintern uti bild och toner
och många tecken till hans allvar spörjas.
Naturen byter om dekorationer,
ridån är uppe, vinterscenen börjas.

I luftens ishav silversvanor simma,
naturen diktar, hennes känslor *yra,*
när alla träd poeter bli och rimma,
då slutar jag och hänger upp min lyra.

* * *

SKÄRGÅRDSEPISTEL.

Sandhamn 1868.

Till höst det redan stundar,
som var man ser
och solens öga blundar
allt mer och mer.
Och nordanvinden skalar
omkring med dån,
och takets ränna skvalar
i vattensån.

Knappt sommarn hinner titta
inom vår port,
så flyr han bort: besitta,
vad den går fort!
Vi bärga knappast kunna
den skörd vi sått.
Av strömming knappt en tunna
har måsen fått.

Bäst vi av blommor tjusas
i solens sken,
av höstens vinge grusas
varenda en.

Men, ack, vad hjälper klander?
Jo på sin höjd
att man, liksom Mothander,
får vara nöjd.

Dock ljuv har sommarn varit
uppå vår ö,
och hit har folket farit,
som ej tänkt dö.
Det också var beviset
på sunt förnuft,
ty här är paradiset
av sjö och luft.

Här gick man klädd i lakan
på havets strand.
Här satt man opp till hakan
i sol och sand.
Man seglade och rodde,
och röd blev kind,
och alla krämpor gnodde
med havets vind.

Väl plågsam lilla *nåden*
sin ryggvärk fann,
men havet blåste på den,
så den försvann.
Fanns här en skymt allenast
av gikt och pjunk,
så ropte vågen genast:
”var god och sjunk!”

Här sjökaptener traskat
och plöjt vår våg,
och alldeles förbaskat
vi fått med råg.

Men jämt jag hörde skriken
och medge vill:
"att hindra här trafiken
är tullen till."

Av fäder, barn och muttrar
vi haft besök,
sjömätare och kuttrar
med läckra kök.
Och slutligen en trea
från Helikon:
Octavia och Lea
och Rubenson.

Jag glömma bör ej heller
att vi ha läst
och plockat kantareller
och stekt och fräst.
Och torskar ha vi fångat
med krok och knep.
Och ofta ha vi gångat
på kafferep.

Och säga knappt behöva
jag kan en gång,
att vi mest blivit döva
av spel och sång.
Att nu förtälja detta
mig sången lyft,
men stoff till att fortsätta —
finns ej ett *dyft.*

* * *

PRÄSTGÅRDEN.

Nyss vid saltsjöns blåa våg
jag en liten prästgård såg.
Avundsvärd på alla vis,
lummig som ett paradis.
Gården, gammalmodigt byggd,
tittar fram i lövens skygd.

Ängen sina blommor har,
sjön var som en spegel klar.
Böljan låg så varm och röd
uti solens aftonglöd.
Vassbekrönta viken fram
gåsen med sin gumma sam.

På en kulle låg så sött
prästens lusthus rosenrött,
i en grantopp rak och hög,
satt en stång med tupp och flög.
Gröna bryggan låg så sval,
skuggad utav björk och al.

Där satt prästen själv så glad,
from, som om han satt och bad.
Blåste *Gävle vapens* rök,
log så gott, då ankbond dök;
stundom sig om magen tog,
då han såg hur gäddan slog.

Komministerns fru så rar,
en förträfflig gumma var;
tycktes som om hon förstått
pyssla om sig och må gott;
fryntlig, livlig som en glöd,
som en mossros trind och röd.

Isak, knubbig liksom far,
ett yrväder riktigt var.
Bäst han över ängen lopp,
satt han i den högsta topp.
Byxorna med kalvskinn bak
gjorde gagn på plank och tak.

Kyrkan var för täck att se
med sin lummiga allé;
kyrkogården grönbeklädd,
varje grav en blomsterbädd.
Utomkring och innanför
var ett Gudshus, som sig bör.

Prästens visthus var försett!
Uj, ni skulle bara sett!
Korvar, gåsbröst, spickemat,
sötost, mjölk i stora fat;
grädden tjock, så man därpå
kunnat uti strumpläst gå.

Gästfrihet var husets dygd.
Ständigt fräste gummans brygd.
Knappt man göra hann besök,
förrän frun var i sitt kök.
Åt man aldrig än så tätt,
fick man aldrig vara mätt.

Maken prästgård jag ej sett,
fast jag tittat vitt och brett.
Aldrig trodde jag, min själ,
att en präst kan må så väl:
om jag anat något slikt,
hade jag till präst mig vigt.

* * *

PÅ SPELJAKTEN MATHILDA.

Våren kommer! Ja, gu gör han så-san
Stockholms segelsällskap riggar på-san
vind och vågor sjunga,
jakterna de gunga,
Oskarsflaggan svajar gul och blå-san.

Lördagskvällen innan solen flyr-san
hissas seglen och eskadern styr-san
utåt vägar skilda:
Edvard med Mathilda
satte kurs i går på Korsö fyr-san.

Edvard är kapten och mänskovän-san
håller präktigt bord för sina män-san
vin som heter duga —
sjön må gärna suga,
magen kan ta skadan här igen-san.

Casper har ombord sin styrmansroll-san
fast han endast ser på nära håll-san
skärgåln väl han känner.
Det var han, go vänner,
som vann priset uti Par Brikoll-san.

Vågen plöjer han och slår sin drill-san
Eols vän och Musernas därtill-san
jag hört folk bedyra,
när han slår sin lyra,
får han vind och väder som han vill-san.

Klingom, gubbar, för Mathilda glatt-san
må hon lycka ha båd dag och natt-san
vindar ha, som leka
dit hon själv vill peka,
liksom fordom konung Väderhatt-san!

Här vi ligga lugnt och gott på svaj-san
frukosterande vid Sandhamns kaj-san
och att det bedyra,
året *sextifyra*
skrev jag visan *tjuguförsta* Maj-san.

* * *

EN HÖSTSEGLATS.

Himlen mulnar,
våt och sölig,
fjärden bulnar
och blir knölig.
På dess toppar
slupen hoppar.

Nordan skottar
sjön framför sig,
argt han spottar,
blott han rör sig:
tvi, en tocken!
Bärga focken!

Båten pumpas
snart behöver.
Snart vi sumpas:
sjön slår över.
Högt går svallet!
Pass på fallet!

Fira bommen,
låt det basa!
Torr är gommen
utav fasa:
fall för grundet!
Öppna sprundet!

Lilla droppen
ifrån hälen
opp till knoppen —
flög han genom
hela själen,
så det ven om.

Nu tycks slupen
gott sig hålla:
vad den supen
kan förtrolla!
Sjön ger med sig,
lägger ned sig.

Luften klarnar.
Om I kiken,
sen I kvarnar
där i viken;
bruk och sågar,
fält och rågar.

Fors, som slamrar,
skog och holmar,
två tre hamrar,
ugn, som bolmar,
lax, som fångas,
kor, som stångas.

Bland kalkoner
kring en trappa
stå baroner
med sin pappa:
kors för raggen,
hissa flaggen!

* * *

LÄSARPRÄSTEN.

Ögonlocken heligt sänkas
att ej se en syndig värld.
Här på jorden får ej tänkas
annat än på himmelsfärd.
Allting annat skall man låta
handlöst gå för vind och våg:
man skall läsa jämt och gråta,
som man i en störtsjö låg.

Läseriet bär som pesten
smittan över land och hav.
Varifrån kom väl läsarprästen,
som man förr ej visste av?
Han beskriver, så det bränner,
helvetet och svavelån.
Då han dem så noga känner,
kanske kom han därifrån.

Hur vi till förnuftet vädje,
grips det av hans mörka lag.
Han har stulit livets glädje,
och han stjäl den dag från dag.
Ännu inga ränkor funnits
såsom *hans* på livets ban,
ingen läsarpräst har funnits,
som ej varit full med fan.

Skapa vill han blott betryckta.
Mörda hoppets salighet,
och med namn av ”*trones lykta*”
vill han gälla som profet.
Nej! Han porten är och trappan
till fördärvets mörka borg.
Han är född att mista kappan
och få stut på öppet torg.

Men han vakar, och I soven —
sveafolk, gör pinan kort!
Skicka sällskapet till påven,
blott att ligan kommer bort.
Låt oss värmas, som av solen,
fritt av religionen än.
Rök med enris predikstolen
och gör kyrkan ren igen!

* * *

TALLEN OCH BJÖRKEN.

(VINTERSTYCKE.)

B j ö r k e n.

Bror Tall, du är lycklig, fast virvlande snön
  kringyrar på mark och på sjö:
om vintern du står som om sommaren grön,
  och skyr varken frost eller snö.

Här står jag så naken om rygg och om bröst!
  När trasan behövdes som bäst,
en hamnbuse kom, som vi kalla för höst
  och stal både kapprock och väst.

Den starke står säker och värjer sig lätt
  och hejdar förödelsens stund,
då omvärvd av bovar och utan reträtt
  den svage får dö som en hund.

Tallen.

Tig, pojke och döm ej om väl eller ve,
du känner ej nornornas lag:
för ung är din ålder ännu för att se
vem sällast är, du eller jag.

Och fastän du prisar mig lycklig och stark,
står ödet dock mörkt för min syn,
ty vet, att då redan jag fallit till mark,
står ännu din krona i skyn.

Ty dig skall vår husbonde lämna i fred
och ännu ej frakta i hamn;
men mig vill han knäppa och sälja som ved
för sexton riksdaler per famn.

Jag hörde hans samtal med rättarn i går:
"hugg skyndsamt av tall och av gran,
ty blir det i vinter så kallt som man spår,
så stiger nog priset i stan." —

Så vet jag mitt öde! Den dräkt som jag haft,
tar jorden igen som hon gav!
I dag står du harmfullt och prisar min kraft,
i morgon du står vid min grav.

Farväl då, o broder! Då vintern förgår
och sommaren kommer till slut,
så hälsa var fågel i blommande vår,
som sjöng i min krona förut.

*

När morgonen kom, föll den resliga tall
för yxan, och platsen blev fri.
Men björken stod kvar, för att skåda hans fall
och spegla sin framtid däri.

* * *

EN VÅRMORGON VID HAVET.

SKÄRGÅRDSBILD.

Solen vaknar och sticker sitt lysande huvud ur sin varma purpurbädd. En lätt sunnan blåser bort den violetta dimma, som natten andats på havets spegel. Huvud vid huvud titta vågorna upp och tumla i den lätta morgonluften. Lärkan sjunger över en utskjutande udde. Måsen, havets ficktjuv, tänker redan på frukost. Vilken förvånande aptit i soluppgången! Avundsvärda mage, lysande födgeni! En lotsbåt seglar ut från Sandhamn med nya barkade prickstänger, för att sättas ut vid skär och grund. Lotsarna, liksom flugorna, sätta sina prickar här och där. De nya *sydvästarna* lysa i solskenet som smörblommor eller "*fandens melkebötter*". Kölvattnet glänser som ett pärlband. Snuggorna blossa. En ung fyr sitter på relingen och sjunger:

Uppfödd och född uti havets sköt,
döpt i dess vatten tillika,
aldrig jag lärt mig att plöja med nöt,
aldrig jag lärt mig att dika.
Så har det varit sen fader min dog:
havet min åker och båten min plog.

Här vore lyx att på klippan ha kor,
aldrig ett föl har här betat.
Aldrig på bondkärra nånsin jag for,
aldrig på hästrygg jag setat.
Åker och äng har jag aldrig en fot:
jag har min bössa och skötar och not.

Ser ni min stuga där oppe vid rönn,
den fick jag av mina fäder.
Vad jag förtjänar med lotsning från sjön,
räcker till skodon och kläder.
Men vill jag äta och hålla mig frisk,
får jag gå själv ut och skaffa mig fisk.

Än si så här får man pallra med vind,
än får med åran man knoga.
Strävaste händer och brunaste kind
får man ej se på så noga.
Väder och vind få vi ta, som vi få,
hela vårt liv är blott: *hej, låt det gå!*

Rädd var jag aldrig, det lönar ej stort,
havet må spotta och fräsa.
Fan vara rädd, då man ont ej har gjort
och kan sitt *Fader vår* läsa.
Hårt är vårt yrke, men lotsen har lärt
alltifrån kolten att hålla det kärt.

Nu är jag *lärling,* men vänta en smul,
jag blir väl mästerlots även.
Då skall jag må som var dag vore jul,
fastän jag nu får *dra veven.*
Då skall jag gifta mig ända burdus,
röka *Havanna* och måla mitt hus.

Titta, ifall ni har ögon i skalln,
där, just därborta i kröken,
högt uppå berget med flöjeln i talln
där ni mot himlen ser röken.
Där har jag fästat min håg och mitt sinn,
där är mitt liv: där bor kärestan min.

*

Lycka till, lilla Jerker! Jag vet att du är en bra pojke och jag vet också att du kan gifta dig och få din sötnos långt förrän du blir mästerlots. Nästa höst blir bröllopet, det vet jag; och om jag blir bjuden och slipper *supa på kakan,* så skall jag sjunga en visa, ungefär så här, och kanske ännu flera knepiga och rara småstumpar. Vad skall jag nu hitta på för melodi? Kanske den där om *Ahasverus, som var så mäktig* av fader Bellman. Ja, den ta vi.

Jerker uti brudstol kliver
och av sockenprästen bliver
sammanvigd på denna högtidskväll
med sin lotsmamsell.
Röda kinder har hon, ögon blå,
pjåkighet hon aldrig lärt förstå.
Hon kan se sig goder
sköta skot och roder,
lotsa, om det gäller på.

Knubbig är hon som en rova,
stark och van att sjögång prova,
bleknar hon ej, huru än det blås,
mera än en mås.
Oförskräckt hon lägger sina nät;
blir hon våt, så dör hon ej för det,
trygg, när havet vräker,
lugn till lands och säker
hemma som ett utanlås.

Snäll hon är att sticka, sy och nysta,
brygga färsköl, salta torsk och ysta
utav getter som hon har på stat,
getost delikat.

Hushållsgöromål av alla slag
är hon hemmastadd i, det vet jag!
Maken tös att hitta
får man gå och titta:
klang för Jerker på hans hedersdag!

*

Man talar om att *stå och gapa* såsom någonting föraktligt; men så här vid havet är det onekligen både angenämt och förståndigt att *stå och gapa*. Man insuper en förunderligt hälsosam spiritus, en riktig aptitsup från havets och rymdens stora flaskfoder. Man får i sig en hel hop hälsa och levnadslust. Var vindfläkt är en livspust, som går igenom märg och ben. Titta dit bort till Korsö, där fyrbåken står. Där skulle en badanstalt vara. Där är skogigt, grönt och härligt, med en storartad utsikt över havet med sina ångare och seglare, som under sommaren dagligen passera fyren, för att inlöpa till Sandhamn. Fyrtornets lanternin erbjuder sin veranda, som går runt om tornet, till en icke oäven promenadplats. Man kan vädra sig på alla sidor och promenera liksom i luften och njuta av havet inunder sig utan att svindla eller bli sjösjuk. Vilka Apollovador skulle ej här kunna rundas till förmån för veka skrivarefysiker! Vilka rosenkinder och körsbärsläppar skulle ej här kunna blomstra upp och svälla ut i liv och hälsa till förmån för salongsdamer! Varken det skräpiga Dalarö eller det dimmiga Furusund skulle kunna jämföras med en badanstalt på Korsön, som troligen också har en framtid för sig i den vägen. Jag har nu inte tid att orda mer därom, ty jag måste titta på havet, där jag tycker mig se en

farkost på långt håll. Mycket riktigt, en liten punkt vid horisonten! Ack så näpen! Det är en brigg. Sångmö, låt oss sjunga en stump — och sedan stoppa vi pipan i säcken.

Havet är härligt att skåda från land,
helst liksom nu uti morgonens brand.
Böljorna kullra,
mullra
lekfullt bland klippor och glittrande sand.
Aldrig så vänlig jag havsguden såg,
blott som små pysar går våg efter våg.
Säkert som julle
skulle
prydligt jag kunna begagna ett tråg.

Fiskarn på havsytan gapar och far,
kniper med torskrev en stjärt eller par
in i sin snipa.
Pipa
rykande friskt han med skäggtobak har.
Örnarna kretsa förnämt i det blå,
måsar i skjortan på klipporna stå.
Gudungar segla,
spegla
näbbar och skrov uti havets platå.

Titta därborta! Nej, *stopp och belägg!*
Rätt som jag pekar mot himmelens vägg,
hägrar med riggen,
briggen,
knappt för lornjetten så stor som ett ägg.
Snart uti skärgården komma och gå
stolta fregatter och kalkskutor små,
ångbåtar surra.
Hurra!
Våren är kommen — jag gu är han så!

* * *

PELLES VISA.

Skall jag sorgsen vara?
Nej, emot mig blicka
Annas ögon klara:
hon så trofast är.
Troget skall jag gömma
bilden av min flicka,
aldrig skall jag glömma
den mig haver kär.

Väl har Herrgårds-Kalle
bligat smått på logen
och satt i min skalle
myror nog, minsann!
Men hon tyckte mera
om mitt torp i skogen,
än att kurtisera
med en glop som han.

Stugan skall bli färdig
innan lövet gulnar.
Blott man är ihärdig,
stort är vad man kan.
Torpet skall nog duga,
och förrn vintern mulnar,
dela vi vår stuga
hjärtligt med varann.

Nästa ny det smäller,
om ej skam kan trolla.
Glömt har jag ej heller
att ge bok och ring.
Löfte gav oss ”*Nåda*”
att på herrgåln hålla
bröllop åt oss båda
rakt för ingenting.

Arbetet nog skänker
vad vårt liv behöver;
alltid så jag tänker,
alltid så jag fann.
Bli vi sedan flera
sörjer jag ej över,
Gud kan göra mera
än en annan kan.

Skall jag sorgsen vara?
Nej, emot mig blicka
Annas ögon klara:
hon så trofast är.
Troget skall jag gömma
bilden av min flicka,
aldrig skall jag glömma
den jag haver kär.

Ty med själ och öga
älskar hon sin Pelle;
och då bryr mig föga
hela världens lopp.
Om all värld I bjöden
uti Annas ställe,
hellre då i döden
gav jag andan opp.

* * *

VÅRBÄCKEN.

Vad han växt på några dar!
Himmelsblå och silverklar
kilar där en liten bäck.
Det var hin att vara käck!

Tar ett skutt, yr och lätt,
stänker sippans schalett
    genomblöt. —
    ”Tocke nöt!
    Han kan gärna, munsjör,
    se sig för.”

Skrattar blott och bråttom har,
bryr sig ej om hur han far.
Fram han skall med lock och pock,
stöter huvut mot en stock!
Fy, vad spånor och smolk!
”Lymmel, ser han ej folk!”
    ”Släpp mig ut!”
    ”Å, vet hut,
    och var lagom framfus
    i mitt hus!”

Under ras och äventyr
genom äng och dal han flyr,
hundra gropar i och ur,
tumlar mot en trädgårdsmur:
”tar jag felt eller hur,
är det ej farbror Mur?” —
    ”Jo, ditåt.”
    ”Å, förlåt!”
    ”Du är liten men rask,
    puttefnask.”

Komma in är ej så lätt:
”kors vad farbror håller tätt!
Glada blomsterbarn jag hör.
Den som vore innanför!
Men så gärna jag vill,
ingen port ser jag till.

Släpp mig in,
farbror min!"
"Nå, se så, kila på,
ja, rätt så!"

Mellan blommorna han far,
här och där en kyss han tar
vill ej stanna här och dö,
nickar glatt och tar adjö.
Över ängar och sand
når han äntligen strand;
under sång
tar ett språng —
och det brusande hav
blir hans grav.

* * *

"LIVETS BÖRDA."

(TILL MIN VÄN JEREMIAS.)

Ja, min vän! Det är nog sant:
livet är en *börda* nära;
men jag frågar samvetsgrant,
vad vi annars skulle bära?

Tungt är livet, om man vill,
men ett pjoller är väl detta,
då naturen bjudit till
på allt sätt att bördan lätta.

Ty i samma ögonblick
människan kom till i tiden,
kroppen som en säck hon fick
att bekvämt ha livet i den.

Vårda livet är vår plikt,
och se väl om säcken bör man:
säckens styrka är av vikt,
trillar livet ut, så dör man.

Kroppen var från början stark,
då han var i paradiset;
men på sjön i Noaks ark,
blev han ej på gamla viset.

Noak under resans lopp
började för kroppen frukta,
blev till freds, sen han fann opp
att med druvan honom fukta.

Medicinen sedan dracks,
och om bot ej kroppen fått sig,
mänskligheten hittilldags
hade aldrig nånsin stått sig.

Noak var en hedersman,
som han än anses med rätta:
klaga ej, men gör som han
och sök ”*livets börda*” lätta!

* * *

LÄRKAN.

Välkommen åter
du lilla lärka!
Att jag dig saknat,
är först att märka.
Jag hela vintern
på dina sånger
har tänkt och suckat
så många gånger.

De sommardagar
de äro korta.
Jag knappast visste,
förrn du var borta.
Vad hav och länder
du överfarit!
Jag kan ej ana
hur långt du varit.

Att hösten nalkas
din flykt betydde.
Och blek vart liljan,
då bort du flydde.
Och rosen miste
sitt ögas flamma,
och själva ängen
var ej densamma.

Den vita vintern
tål ej ditt öga.
Du kan ej tänka,
vad här kan snöga!
När snön i massor
sig sammandriver,
som snus han stoppar,
lokomotiver.

Han fyller sjöar
på många ställen,
som mjöl som stampas
till gröt om kvällen.
Och kölden knappast
en natt behöver,
så kan man traska
till fots däröver.

Och fisken snopen
mot isen tittar.
Till tvättkommoden
ej måsen hittar;
han ser med bävan
var skvätt försvunnen,
han kan ej skölja
sig ens i munnen.

Han är för hårdhänt
ibland, vår Bore.
Du vore kuggad,
om här du vore.
Tänk dig berövad
den minsta mosse:
du skulle dö som
en sparv, min gosse!

Du skulle storkna
bland moln så tunga.
Du snart dig skulle
till bröstvärk sjunga.
Vem skulle våren
med sång förljuva,
om vårens härold
låg sjuk i snuva!

Nej! Då från södern,
som nu du vänder,
då stå vi alla
och klappa händer.
Nej, tyst, jag ljuger:
man nänns knappt viska,
då toner klinga
så morgonfriska.

Du kan mot molnen
nu tryggt dig lyfta:
mot vårens lärka,
vem djärvs att syfta?
Min arm skall skydda
en skald som diktar:
jag hugger knoppen
av den som siktar.

* * *

TALGOXEN PÅ MITT FÖNSTER.

Jag vet ej hur du hit har hittat
från hemmet och din gröna skog;
det är mitt fönster, som jag kittat,
som du vill åt, jag ser det nog.

Jag ser dig gärna och jag prisar
din hållning, som är graciös;
men sättet att ta för dig visar
en snålhet, som är gudalös.

Om du, i stället att förstöra
min ruta, sjöng för mig en sång,
det vore bättre än att göra
skälmstycken hela dagen lång.

Ni skapades ju för att leta
insekter och dem öda ut;
det har jag just i dag fått veta
av *Flugis* på hans institut.

Och då naturn av frön och larver
ett yppigt kosthåll ger dig fritt,
det blott okynne är, din slarver,
att äta upp mitt fönsterkitt.

Jag undrar vem som mig kurerar
om jag vid sjuksängen blir fäst
och lungsot får, som *galopperar*
i bröstet som en åkarhäst.

Det finns ej folkvett å din sida:
ett kyligt luftdrag redan känns;
å min går godheten för vida
och tålamodet har en gräns.

Snart har du hackat lös min ruta
och jag får sitta här i drag.
Talgoxe, om du ej vill sluta,
jag knäpper dig på näsan, jag!

* * *

SLÄDPARTIET.

(UR EN NOTARIES DAGBOK.)

Rätt opp i skyn stod röken
mot vinterhimlens glans.
Jag bjöd en liten fröken
på slädparti och dans.
Till *Nackanäs* vi foro
med bjällerklang och prakt,
och hyggligt folk vi voro.
Tolv slädar sammanlagt.

Att rimfrost tyngde träden,
kan nu er anförtros.
Det gnisslade om släden,
det rök ur hästens nos.
Vårt nät med breda fransen
gav glans åt fålens språng.
Av artighet var svansen
ej knuten som chinjong.

Pälsbrämad satt min fröken
och skön naturen fann.
Jag mådde såsom göken,
fast jag ej gol som han.
Att neka vore orätt,
att det i hjärtat klack,
var gång hon utur floret
sin purpurnästipp stack.

Vi karameller sögo
och hunno målet snart.
Det gick som om vi flögo,
ty föret var så rart.
Trakterad blev var krake,
det smakte, det tror jag!
Men oss bestods det lake
och sherry över lag.

Med dans nu tiden nöttes,
och intet ben stod still,
och instrumentet sköttes,
så det stod härligt till.
Det trumpna *gav man åka,*
det luftiga fick rå.
Sist *hoppade vi kråka*
med alla fröknar små.

Men nu var tid att lanka,
var släde körde fram.
Och månen som en anka
i blåa rymden sam.
Från månget hem steg röken
så trevligt mot det blå.
Jag suckade och fröken
satt tyst och hörde på.

"O stjärnor, I som vimlen,
hur lumpen är vår jord!" —
Jag var i sjunde himlen
och hade smått om ord. —
*"O den som vingar hade,
som alla fåglar ha!"*
Jag suckade. Hon sade:
"Det vore mycket bra."

Jag yppade mitt hjärta,
kanhända alltför fort,
och med oändlig smärta
jag höll vid hennes port.
Vi långa tal ej höllo,
men sorglig blev min dag:
Gud vet hur orden föllo,
men korgen — den fick jag.

* * *

BROMSENS VÅRPROMENAD.

Nå gudskelov, nu är vintern förbi.
Nu är man åter lycksalig och fri.
Lekar och nöjen,
löjen
våren består i minut och parti.
Ruskig var vintern bland skrevor och fjäll:
hopkrupen låg jag i drivornas fäll,
lemläst och domnad,
somnad. —
Brum-brum, nu sjunger jag morgon och kväll.

Vårbäcken hoppar så glatt och så lätt.
Morgens, varthän — "jag skall bort och ha
tvätt."

Se hur han skenar,
stenar
sköljer och tvår han så blankt och så nätt;
tumlar ibland över branterna käckt
ljuvligt med kyssar bland blommornas släkt
djärvt han sig mättar,
tvättar
sen deras kjortlar, och ber om ursäkt.

Se vilken byggnad, en ättehög lik!
Ack, ja, en myrstack, och den magnifik.
Myror i flockar
stockar
släpa: Vad ger ni, gott folk, per kubik?
Gärna jag önskade veta reson,
varför ni bygger i steniga mon?
Alla blott bliga,
tiga:
myror förstå inte konversation.

Där sitter *kuku* i toppen och gal.
Han kan åtminstone svara på tal;
spå, om det gäller,
eller
hålla seanser i berg och i dal.
Annars så är han en lättsinnig gök,
ni har väl hört hans uppfostringsförsök!
Jo, sina ungar
slungar
han uppå snyltvis i grannarnas kök.

Kors, hur jag far! Här är landskapet slut.
Här ha vi havet. En and och en *trut*
plaska och bada:
skada,
att jag ej lärt mig att simma förut!

Där far en havsörn, han tittar just hit:
han må väl ej tänka göra visit.
Herre min Skapar,
gapar
gör han, så man kan förstå hans aptit.

Aldrig mig roat najadernas larm.
Hellre då gunga på blommornas barm,
än mig i bölja
skölja —
brum-brum, nu är jag båd törstig och varm.
Bästa herr Zefyr, som fladdrar så fri,
finns häromkring intet slags schweizeri? —
”Jo, som ni finner,
rinner” —
riktigt, en bäck, som jag nyss for förbi.

Åska i luften jag tror att vi ha.
Skulle man ej liten vila sig ta?
Var skall man sitta?
Titta,
här är en tallkott, som passar just bra;
flyga är skönt, men man tröttnar till slut.
Hurra! där släpps nu ett kosällskap ut!
Här skall bli livat:
vivat!
Nu får jag rida. — Där ser jag en stut!

* * *

PÅ DJURGÅRDEN.

VÅRFANTASIER.

En poet.

Det susar,
det brusar,
det piper och gnyr
i knutar och vrår.
Det skvalar
i dalar,
det gassar och pyr
i skrevor och snår.
Det glittrar,
det kvittrar
kring land och kring strand
på våg och i skog
det simmar,
det stimmar.
Det klingar ibland
i spade och plog.

Det svingar,
det klingar,
det skrockar och gal
på mark och på gren.
Det surrar,
det snurrar
precis som på bal
i vårsolens sken.
I bäckar,
i häckar,
i pöl och i vass
ett tiss och ett tass,
en ävlan,
en tävlan,

ett snick och ett snack,
ett hej och ett hiv!
Det stökar,
det bökar
ett levande liv
i sophög och stack!

En bofink.

Tytteri, tytteri-tytteri-tu!
Herr poet! Ni glömmer att det *bräker* också. Ser ni inte fårkräket därborta vid Manegen? Men det är väl ont om rim på *bräker*, kan jag tänka. *Tvärsäker* kan man ej säga om får, och *läker* duger blott i regnväder.

Poeten.

Bofink, du munvig är. Mig gläder din sprittande humor.
Djurgårdens härliga park ser dig med tjusning igen.
Säg mig, var höll du väl hus, då vintern satt åt oss som strängast:
satt du i druvornas land kanske och sjöng din romans?

Bofinken.

Jo, fan heller, herr poet! Jag for till Uppland på höstkulan. Vad jag skulle dit, vet jag inte. Alltnog, jag kom att söla med min sydländska resa, så att jag överraskades av vintern. Ni skall få höra mitt missöde:

Jag i Södern brukar vara.
För att över vintern bo.
När i höst jag skulle fara,
frös jag in i *Rotebro.*

Jag väl nämna ej behöver
att jag frös och svalt som sju;
men nu är den sorgen över:
tytteri-tytteri-tytteri tu!

Jag har nu kommit till Djurgården, till mitt gamla sommarnöje och alla sångfåglars förtjusning. Snyggt och propert, förstås, och en vårsol, som är kunglig och oförliknelig. Ack, herr poet!

Gudskelov att solen gassar
och att våren kom en gång!
Jag vet ej en bygd, som passar
bättre än den här till sång.
Här skall jag i träden gunga,
och här skall min lilla fru
trivas liksom jag och sjunga:
tytteri-tytteri-tytteri-tu!

En lärka.

Här är det ljuvligt i luften att gunga,
slå mellan himmel och jord några varv,
titta på blommornas skiftande klunga,
jubla och sjunga,
hugga sig sen en och ann liten larv.
Himlen är blå
som det blåaste siden.
Färgen också
är äkta uti den:
det kan han också ha tillgångar till.
Här skall i solen jag vingarna badda.
Här skall jag ladda
näbben med sånger och öva min drill.

En myra.

Jo, den är inte ledsen! En lätting till kropp och själ, som flaxar så där opp och ned i luften

utan sysselsättning. En annan fattig stackare får släpa och träla hela dagen om, som allt vad myror heter får göra.

Poeten.

Ursäkta, inte *allt* vad myror heter. Jag känner en vinhandlare i stan, som kallas Myran, och han är, minsann, ingen fattig stackare, utan tvärtom tät och naggande god. För resten vet jag ej vad du har med lärkan att göra. Låt *den* sjunga, som *kan* sjunga, och lägg dig ej uti vad du inte begriper:

Hör du, myra lilla,
håll dig ej så illa:
du mår bättre du än mången ann!
Du drar stockar tunga,
men du slipper sjunga:
det är mer än du begripa kan.
Och vad jag förnimmer,
får du gå och masa:
du har gott om timmer,
du har ved till brasa,
och det måtte väl för fan gå an.

Hör du, stolta myra,
du har ingen lyra:
du av sångens kval ej heller kan
någonsin betungas.
Sångarn slits och slungas
mellan jord och himmel av och an.
Du går trygg på backen,
du har tak, som skydda,
du har lugna stacken,
du har egen hydda,
men en sångare, vad har väl han?

Myran.

Mjuka tjänare! Ni håller ihop, traspack!

Liten skogsbäck.

Jag kom lös, jag kom lös
ur min långsamma natt,
där jag inmurad satt
hela vintern och frös.

Det var smällkallt och vasst
uti Tivoli skog,
där det blåste och drog
mellan bergstalp och rös.
Men då vårsolen log
med en brinnande hast,
blev jag hänryckt och nös
och kom lös.

Och nu tumlar jag fri
genom blommande land,
kastar småsten och sand
ur min spårväg ibland,
snärjer sipporna i
mina glittrande band,
då jag dansar förbi.

Och jag andas så fritt
sen jag bojan blev kvitt,
där jag låg så försagd.
Nu är solen så ljuv,
nu är Flora så snäll:
ifrån morgon till kväll
drar hon stuv efter stuv,
som den finaste dräll,
slät och konstmässigt lagd
över dalar och berg,
med en klarhet och färg
som smaragd.

Nu jag vill mig förströ
i den blommande vår:
jag skall ned till min sjö,
det må gå hur det vill.
Jag vill se hur han mår,
sen han väl kvicknat till
i den glödande sol
efter kyla och snö,
efter fjällvindars ras;
om han har som i fjol
samma sätt och begrepp
att ruljera med skepp
  och galjas.

Jag skall nämna mitt namn,
jag skall sjunga min sång;
kanske ännu en gång
att mitt namn igenkänns
och jag sluts i hans famn
  som en väns.

En fjäril.

Jag älskar naturn i det gröna
bland västans och lundarnas sus.
Jag hyllar det varma och sköna:
jag lever av blommor och ljus.

Jag otålig är till mitt sinne,
och nu är mitt tålamod slut.
Jag tycker att tiden är inne:
syrenhäck, var god och slå ut!

En myggsvärm.

Upp genom luften, ja, det förstås!
Bort över haven, nej, dra för katten!
Havet vi skaptes ej för, gunås!
Vi aldrig haft tycke för vatten.

Fria vi sväva i vårsolens brand,
fiskarna gärna för oss kan man sumpa.
Vilja vi ha oss en tår uppå tand,
då händer ibland
att mänskor som vinfat vi pumpa.

Se vilka kryp uti jordens mull,
vingade äro vi änglar like.
Luften, vi andas, av balsam är full
och stort vårt eteriska rike.
Lustigt vi svinga oss dagen lång,
hänga på solstrålar fast oss och gunga,
sängdags för mänskan romanser vi sjunga,
fast hon, tyvärr, ej begriper vår sång.

En gök.

Ho-ho, ho-ho, ho-ho!

Poeten.

Ja, jag kunde väl tro,
att du våren ej glömt,
att du ej gav dig ro,
fast du länge dig gömt.
Och nu ser jag, du minns
att en Djurgård det finns,
varest vännerna bo.

Och en Vår utan Gök,
som oss gjorde besök,
vore nonsens och prat,
som förtjänte vårt hat;
vore indelikat,
vore snarlikt ett kök
utan mat.
Var välkommen igen,
jovialiske vän!

Ingen ursäkt, jag ber!
Var så god och sitt ner!
Var så artig och gal!
Här finns tallar och gran,
här finns björkar och al,
här finns rönnar och sälg!
Du är gammal och van:
kom och välj!
Du kan kallas med fog
vårens slagur i skog.
Du har tiden om hand:
då du knäpper ibland,
vet du dagar och år,
huru länge man får
göra skutt uppå skutt
över hav, över land,
uti dumhet och bragd,
uti allvar och lek,
innan man blir uppsagd
och man ligger här blek
och kaputt.

Raljeri, raljeri!
Lilla gökstjärt, förlåt
att jag dumt bar mig åt,
det var blott fantasi
utan rim och reson,
som ibland går i arv
uti all poesi.
Låt oss byta om ton!
Jag med dig endast togs:
jag är glad som en sparv,
låt oss slå några varv,
låt oss följas till skogs!

Här är luften så varm,
här är vinden så still:

här går hemtrevligt till.
Här är lantliv och stök,
här har Flora sin farm
med små rön och försök.
Här går Maj vid dess arm,
ung och sprittande glad
och i kvällsolens sken
hänger blad efter blad
som små skyltar på gren.

Se, hur skyn hänger full
utav purpur och gull.
Ifrån himmelens brädd
sjunker solen alltmer
genom skyarna ner
uti böljornas bädd,
och i avskedets stund
undan buller och larm
kastar blicken så varm
över flammande fjärd,
över glittrande sund,
över blommande värld.

* * *

MITT AVSKED FRÅN TULLTJÄNSTEN VID SANDHAMN.

Jag följer dit mitt öde vill,
om det blir aldrig så.
Min sångmö, sätt ej lipen till,
det hjälper ej ändå!
Från denna strand och detta hav
det ropas nu: ”Försvinn!
Här skall bli andra bullar av,
din tjänst skall snart dras in!”

Jag ser ej något ont däri:
mitt liv blir lugnt och fritt.
Jag suckat länge nog att bli
mitt Sankt Helena kvitt.
Min lycka är väl också din:
se så, min lilla tös!
Tag lyran nu och packa in
och låt oss ta *adjös*.

Jag sköljt mig uti sjutton år
i detta vilda hav,
så färgen gått utur mitt hår,
vad som ej blåst utav
på *kobbar,* skär och *vita gäss*
jag ledsnat har komplett.
På torsk och flundror utom dess
har jag mig spisat mätt.

Farväl, du havets stumma mobb,
du strömming, skrabb och säl!
Farväl, du gamla skärgårdssnobb,
du glada mås, farväl!
Du ofta mig till löje stämt
och piggat upp min själ
din gula näbb håll huggfrisk jämt
och glöm ej att må väl!

I, glada fyrar, båda två,
Korsö och *Grönskärs* fyr!
Liksom de *visa jungfrur* små,
sen till att oljan tyr!
Och fejen flitigt er lampett
för seglarn utanför!
I bukten kan ni komma lätt
för varje ingenjör.

Du telegraf! * Din tjänst till slut
för mycket *optisk* var.
Du, liksom jag, har sjungit ut,
det längre sig ej bar.
De som förut oss hyllat mest,
de se oss nu med harm.
Du vet, att *lika leka bäst:*
låt oss gå arm i arm!

När skeppen komma hit igen,
är allt förbytt sen sist.
Kaptener ge mig den och den,
sen jag kommandot mist.
Och nackstyv en och var då går,
som förr på tå har stått
och sent och bittid år från år
av mig *påskrivet* fått.

Till fasta landet jag mig ger
alltså på goda skäl.
Vi träffas ej på Sandhamn mer,
min läsare, farväl!
Är du min sångmös vän ännu,
så är du min också!
Glöm icke bort mig, söta du,
var god och hälsa på!

* * *

YRVÄDRET.

Jag är lycklig, som får tyst och stilla
här vid fönstret sitta och se på,
och onödigt ej min tid förspilla
att i drivor och bottforer gå.

* Optiska telegrafen var utdömd samma år för att ersättas av en elektrisk.

På Guds väder kan man aldrig lita:
spela molnen oss ej spratt på spratt?
Se för ro skull huru kvickt de rita
vita prickar på syrtut och hatt.

Snön sig stockar uti mun och öra,
paraplyer tjäna föga till.
Lilla vän, vad skall hon ut och göra!
Vinden gör med henne vad han vill.
Oförskämt, se hur han lyfter kjolen,
och mot skyn hur krinolin han vänt.
Jag skall inte *skvallra utur skolen:*
gå, min sköna, *"ingenting har hänt"*.

Krig och örlig! Här blir luft i luckan,
snö och pojkar sämjas i vårt land.
Här ej hjälper kvidan eller suckan.
Snöbollskrig är blodigt nog ibland.
Silverkulor stöpas blott hos Bore,
minsta puttifnask dem sköta kan.
Hurra, gossar! Om ej rutan vore,
skulle ni en *hacka* ha per man.

Men i Herrans namn, vad tänker gumman,
och vart vill hon, eller skall hon hän?
Frun skall bort, och det är huvudsumman,
fastän drivan famnar hennes knän.
Känner hon ej nu hur nordan piskar,
då har gumman ej förstånd och sans,
eller också (vad jag nu blott viskar)
väntar kaffepannan någonstans.

Där stöp en, ack, det var han ni känner,
advokaten kallad rätt och slätt.
Sällan han väl råkat på, go vänner,
ett så slående bevisningssätt.

Stormen kunde han ej hålla stången,
fast han annars ger sig ej så snart.
Det var också allraförsta gången
som jag vet han tappat har som part.

På mångfaldigt sätt man sig fördjupar
än i snö och än i luntors damm:
se på prästen, hur på knä han stupar,
mjölad vit, men tålig som ett lamm.
Hedersgubbe, mer än dina likar
visar du vårt andliga behov:
av den ödmjukhet, som du predikar,
vill du praktiskt ge oss här ett prov.

Jag sett nog av gatupromenaden,
överallt man samma ävlan ser.
Stormen rullar över Mälarstaden,
det blir tyst på gatan mer och mer.
Kväll och mörker smyga på oss sakta,
och lykttändarn tänder gasen ren.
Världens gång kan jag ej mer betrakta:
fäll gardin och tänd min fotogen!

* * *

TAL TILL RÖRLIGA TULLBEVAKNINGENS HÄSTAR.

(UR EN TULLKARLS MINNESBOK.)

Jag eder sammankallat,
I ök på stat!
Sen I tillbörligt stallat
och fått er mat,
jag ville något orda om ett och annat,
förrän det inom kåren blir rent förbannat.

I arma kampar alla
och en och var!
Jag vill er anbefalla
en sak helt klar:
att om I viljen framgent vid verket tjäna,
så mån I lyda order och aldrig skena.

Och vill ni ej bli spaka
på annat sätt,
så skall ni piskan smaka,
som efterrätt.
Och hjälper ingendera, så i det fallet
finns nog en *skrapa* vassare än den i stallet.

Vid Skeppsbron den förvaras,
ni vet det väl,
får ni rapport, så sparas
den ej, min själ.
Med stallets *skrapa* kan man den ej förblanda,
ty tullens når från Ystad till Haparanda.

Jag varnar dig därföre,
fyrbenta ätt!
Den öron har, han höre!
Här skipas rätt.
Till tecken att I hören, giv akt att gnägga!
Jag några ord vill eder på hjärtat lägga.

I veten att I köptes
till tjänst å stat,
och att ej litet löptes
att till er mat
få någon lönförhöjning, I otacksamma!
Nu äten I, så fanken må er anamma.

Man kan ej hungern söva,
det känna vi,
och äta vi behöva
så väl som ni.
Men skall ni matförslaget allena njuta,
ser jag ej annan utväg, än vi få sluta.

I tron väl att omsorgen
att springa kring
och köpa mat på torgen
är ingenting,
I halm och havra endast uti er mejen,
gen fan för resten priset på *timotejen.*

Sen till, I ej förgäten
vårt varningsrop:
att om, I hästar, äten
opp alltihop,
så mån I skulden endast på eder välva,
om vi kanske oss ställa i spiltan själva.

Ni kan er håg ej vända
från mat och strö.
Ni natten står i ända
och mumsar hö.
Ni skulle ej så hastigt oss ruinera,
om ni av mänskor lärt er — att sova mera.

Inskränken nu behoven
och visen prov,
och gör er flit med hoven,
men ät med hov.
Gör nu vad jag har sökt på ert hjärta lägga!
Till tecken att I hört mig, giv akt att gnägga!

* * *

VINTERKVÄLLEN.

(SKÄRGÅRDSROMANS.)

Hjulet surrar, rullan går,
liten Kerstin spinner.
Snön mot rutan yr och slår,
spiselbrasan brinner:
"Om jag nu ej fästman får,"
sjunger hon och skämtar,
"kommer han nog nästa år
och sin gumma hämtar."

Far en väldig knubbe fått
och i stugan träder:
"Detta är för uvar blott
just ett lagom väder.
Knappt en hund vill ute gå." —
Och bland spiselns bränder
lägger han sin torrved på
och sin snugga tänder.

Mor på bordet hjärtans god
aftonvarden ställer.
Tumlarn, som är fars klenod,
pärlan i hon häller.
Gubben nyter log och teg,
myser gott åt skinkan —
pang, då hörs på trappan steg
och ett ryck på klinkan.

Gumman knäpper händren hop.
Kerstin häktar kjolen.
Gubben med ett harmset rop
ryker opp från stolen:

”Ingen annan än en tjuv
kan nu ute vara” —
”far, det kanske är en uv,”
Kerstin rädd hörs svara.

Dörren opp på gavel far,
uvar var det icke.
Det var det som bättre var:
häradsdomarns Nicke.
Skrämseln for i hast sin kos,
gumman fryntligt skrattar,
Kerstin rodnar som en ros,
gubben tumlarn fattar.

Kerstin satt så tyst och spann,
hjul och rulle surra.
Ögon möta ömt varann,
allt går som en snurra.
Vill man saken bättre ha:
gossen passar flickan.
Nicke friar och får ja
och har ring i fickan. —

Det är nu ett år precis,
sen hon sjöng den kvällen.
Nu har Kerstin egen spis
och en glunt i fällen.
Snön mot rutan yr och slår,
spiselbrasan brinner,
Nicke slöjdar, vaggan går
och mor Kerstin spinner.

* * *

LIVLÄNNINGARNA.

UNDER KRIGET MELLAN RYSSLAND OCH ENGLAND 1855.

Petter Pallura.

Stormarna rida på sjö och våg,
hösten är kommen och skyarna drypa,
salt ha vi icke en endaste nypa:
jag måste över till Sverge med råg.
Båten är skröplig, ja väl, men han vakar
präktigt i Östersjöns svalkande dop.
Jurri, du tvekar och huvudet skakar.
Tror du att kölen ej hänger ihop?

Jurri Mock.

Icke jag tvekar för båtens skull,
beck kan man nog uti nätena smeta.
Fan är ju lös, det må du väl veta:
sjön är, tyvärr, utav engelsmän full!
Ingen tillit jag för engelsmän hyser.
Bäst man i Sverge har handlat sig pank,
kommer en *bulldogg* och vädrar och fnyser —
pang, och han skjuter vår skuta i sank.

Petter Pallura.

Jurri, jag vånde att skepp och befäl
vore så många som sanden i havet,
skulle på färden jag dränkas i kvavet —
bättre är våga än svälta ihjäl.
Något jag måste för vintern anstalta,
jag minns i fjol hur förbannat jag svalt.
Sitt du här hemma med småsten och salta,
jag kan ej salta med annat än salt.

Jurri Mock.

Feg var jag aldrig, men baxnas likväl
komma den hiskliga flottan för nära.
Om du har lust — men jag, på min ära,
har ingen lust att skjutas ihjäl.
Res, om dig lyster, jag kan ej dig råda;
engelsman träffar dig nog på din stråt.
Vill han — så fan i min lilla låda,
vänder han ut-in på folk och på båt.

Petter Pallura.

Allt jag vill våga, långt förrän jag tigger.

Jurri Mock.

Akta dig, du kan bli tagen till slut.

Petter Pallura.

Engelsmans vetbröd är bättre än knut.

Jurri Mock.

Tyst, har du glömt, var Sibirien ligger?

Petter Pallura.

Jurri, farväl, jag hör vågorna skumma,
vinden är god, den skall svalka min själ.

Jurri Mock.

Jag under tiden skall trösta din gumma,
res uti Jumalas namn — farväl!

* * *

MINA FÖNSTER I NOVEMBER.

Isbelupna äro mina fönster;
kom och titta på dem båda två!
Du kan aldrig tro, vad vackra mönster
vinterns andar ritat däruppå.

Kan en mästare med konstens penna
få en stjärna som den här? O, nej!
Kan en sådan spets du få som denna
med brodernål? Nej, det kan du ej.

När man börjar, vill man aldrig sluta,
man det sköna finner mer och mer,
kom och se uppå min andra ruta
dessa landskap i ett *fritt maner.*

Man har ofta mycket skilda tycken
uti allt i konst, som frambesvärjs:
ser du ej, hur dessa landskapsstycken
tävla i natur med Edvard Berghs!

Allt är så naturligt, berg och backar,
skog och alper, blommor, snö och is!
Det är därför fågelpacket hackar,
för att komma åt mitt paradis.

Se, hur sniket utanför de titta,
det är idel syndiga begär:
jo, det skulle smaka att få sitta
sjungande i silverpoppeln där!

Här kan man erinras om det flydda,
här finns mer, än jag har vetat av:
står ej här en ”*mossbelupen hydda*”,
står ej här ett ”*kors på Idas grav*”!

Om en smul du orkar ryggen buga,
här bland granar, vattenfall och språng,
kan du till och med se Geijers *stuga,*
som han fann *vid femton år för trång.*

Denna bit till fantasien talar:
eld och snö dig bara föreställ:
detta här är *"Ceylons brända dalar"*,
och det här är *"Nova Semblas fjäll"*.

Detta snöfält, som i hörnet slutar,
är den snö, som *"bäddar graven kall"*;
detta träd, som emot branten lutar,
är en gammal *"balsampoppels fall"*.

Denna bukt påminner oss om *Skuru:*
vilda berg och nedanför en sjö!
Denna bara fläck framställer, huru
"vinterns drivor smälta bort och dö".

Här *"bland bergen"*, säg mig vad är detta?
Låt mig se vad du kan hitta på!
Det är Sandströms *Villa Canzonetta,*
som han kallar för sin *"lilla vrå"*.

Jag just tycker mig en smul förmögen:
nya tavlor komma med var dag.
Vilken lycka, ack! Och hela högen
rår jag om och förevisar jag.

Det är väl! Men bladet kan sig vända.
Rutans värld är av en skör natur:
hela härligheten dränks kanhända
innan kvällen i en vattenskur.

* * *

MIN SÅNGMÖ.

Jag tänkt och lovat mången gång
och nästan svurit på
att sluta opp med spel och sång
och låta sångmön gå.
Men *varför* jag ej slutat än
och lyran övergav,
är skälet det, min söta vän,
att det ej blivit av.

Men vad jag kunnat har jag gjort
och gör nu liksom förr:
jag bommat till min farstuport
och stängt mitt hjärtas dörr.
Men hur jag mig har svängt och vänt
och lagt om frid mig vinn,
stod alltid någon glugg på glänt,
där sångmön kilat in.

Om min person jag knappast rår,
varhelst jag slår mig ned:
jag sitter eller går och står,
som skuggan är hon med.
Hon bryr sig icke om en gång
mitt allvar och mitt hot;
hon tvingar mig till dans och språng
fastän jag stretar mot.

I ny och nedan torrt och vått
hon unnar ingen ro.
För syndens skull jag henne fått,
jag börjar nästan tro.
Hon är hos mig var morgon ny,
var kväll, då sol går ned.
Jag går till sängs, mitt herrskap! Fy!
hon skäms ej att gå med.

Fast hon var dag allt mer och mer
vid min person sig fäst,
hon sig på flykt ibland beger,
varthän, det vet hon bäst.
Hon far sin kos, men ett tu tre
är hon hos mig igen
och ropar: *pip,* att jag må se
att *liten lever än.*

Att jag är trött på lek och sång,
jag henne sagt helt torrt.
Dit pepparn växer mången gång
jag önskat henne bort.
Hon gjort mitt hår från svart till vitt,
och kanske om jag dog,
men *förr* blir jag ej henne kvitt,
om än jag käppen tog.

* * *

EN HÖSTDAG VID HAVET.

Det var attan till att storma,
det är höstens liv och lust:
vågor, alldeles enorma,
välta mot min öde kust.
När man böljor ser så stora,
kan man få en nervattack.
Ingen tid är att förlora:
Flora,
ge dig av med pick och pack!

Ja, naturn oss ryggen vänder,
Herthas sommarfröjd är slut,
och en snöplog utav änder
ställt sin kosa söderut.

Lyckligt, om de se att styra!
Solens fyrbåk släckt sitt ljus,
mygg och bromsar fått sin hyra:
myra,
nu är tid bli inomhus!

Tall och granar stå och knarra,
vresiga i skog och mark.
Buskar och rabatter darra,
snopna som de fått en spark.
Björk och lönn mot jorden buga,
nakna med en blick så blyg.
Teglet ryker från var stuga:
fluga,
sök dig nu en fönstersmyg!

Molnen regn och dimmor ösa
skamlöst över höjd och plan:
borde tockna få gå lösa?
Nej, de borde väl så fan.
Spruckna äro Eols påsar,
nordan som en vilde far.
Haglet piskar tak och åsar:
måsar,
ha ni mage att bli kvar?

Lilla fågel, du som kvittrar,
har du alla skruvar kvar?
Hör du ej hur stormen splittrar
stam och grenar där och var?
Dina toner, ack, de friska,
frysa nu väl bort till slut!
Jag kan endast till dig viska:
siska,
varför for du ej förut!

Är han frusen lilla vingen?
Annars res din kos på stund!
Här är väder, så att ingen
ens vill släppa ut sin hund.
Dig, vars sång vårt liv förljuvar,
dig jag endast varna vill:
fly, ty döden på dig ruvar,
uvar
hör blott detta väder till.

Vingad blott — likt örn som simmar
fritt i sin arkipelag —
inga långa skeppartimmar
gjorde jag, det lovar jag.
Från mitt skär, förrn dagen grydde
och förrän jag blåst till havs,
jag min bättre känsla lydde,
flydde
ögonblickligt som ett nafs.

* * *

EN VINTERDAG.

Är i dag ej vintern lyckad?
Låt oss därom komma sams!
Hela Djurgården står smyckad
uti silverfiligrams.
Hela viken ligger frusen,
skogens rand står snöbetäckt.
Grönt och *vitt* har i årtusen
hört till vinterns ordensdräkt.

Tallbekrönta bergen stupa
emot *Slättens* vita grund,
över solen som en kupa
himlen välvt sin blåa rund.

Hela världen ut han narrar,
folk och sparvar ha så brått.
Emot snön min sula knarrar,
som jag nya stövlar fått.

Lustigt över *Slätten* spränger
virvellikt ett slädparti.
Upp i drivan det mig tränger:
trava, gubbe, och kliv i!
Det går undan så man hickar,
som var häst man vingar gett.
Jag bekanta ser och nickar:
Mjukis! Mjukis! allt i ett.

Jag er hälsar, stolta ekar!
Kanske var det här bredvid
Fredmans stråke, lust och lekar
hördes i er ungdomstid.
Kanske själv ni honom kände,
gåvo skydd mot kvällens sol,
då den ystra skalden spände
strängarna på sin fiol.

Innan dagen släckt sin låga,
sångarns bild jag skåda vill.
Store Bellman! Törs jag fråga
i en hast hur det står till?
Kvällens guld dig överströmmar,
solen själv din lager kysst.
Kanske stör jag dina drömmar,
jag skall gå förbi så tyst.

Tidens snabba flykt jag glömmer,
man hushålla bör med den.
Går jag längre här och drömmer,
hittar jag ej hem igen.

Vintern hela nejden söver,
tyst är slottets kungasal,
månen skiner vänligt över
Josefinas Rosendal.

Natten över skog och stränder
lampan tänt och fällt gardin.
Jag gör höger om och vänder
klokast hem till min kamin.
Jag har ingenting mot Bore,
att han nyper i mitt skinn,
blott att näsan skapad vore
som en tub att skjutas in.

* * *

SOMMARENS ANKOMST DEN 4 JULI 1871.

Säg vad nytt, säg vad nytt? —
"Kallt och blåsigt!" — Jo pytt!
Köld och stormar ha knallat sig unnan.
Nordanvinden har flytt
och sig vinden förbytt
i den allrasomljuvaste sunnan.

Hela juni var ful.
Solens gyllene hjul
kört i diket och vältat kanhända.
Hon ej värmde en smul,
det var kallt som om jul,
det var avskyvärt dagen i ända.

Utav bröstvärk man led,
ingen mage fick fred,
och på magen all livsglädje hänger.
Man med ylle sig gned,
aldrig tordes man ned
med sin gump uti svala bassänger.

Grå var himmelens bryn,
grå var människohyn,
ögats vårliv var dött hos de fleste.
Ej fanns regn uti skyn,
lantman, grön uti syn,
stod och blängde mot himmelens fäste.

Än begripa ej vi,
hur potatis stod bi,
som är van vid den läskande skuren.
Där som gräs skulle bli
var komplett parodi
på gudslån åt de bölande djuren.

Men, naturn vare tack,
himlen plötsligen sprack
och utgöt sina läskande skålar.
Jorden sörpla och drack,
solen slutligen stack
genom skyn sina gullgula strålar.

Trän och blom sköto skott
som i knut hade stått,
från de högste och ned till de lägste.
Äng och fält fingo brått,
det blev solvarmt och gott,
och man hörde hur gräsroten växte.

Och jag tänkte därvid:
nu för lantman är tid,
att ej längre han blänger och kinkar.
Nu är sommaren blid,
än har *Frode* sin frid,
än står *Erik med axet* och vinkar.

* * *

SÅNGLÄRAREN.

Lilla fågel, kvittra,
jag skall ej förbittra
stunden som du valt och ensligt sjunga vill.
Jag skall tyst här sitta,
lyssna blott och titta,
lära, om jag kan, din Visbok utantill.

Fast du ej det vetat,
mången kväll jag setat
liksom nu förtjust uti din sångmetod.
Jag dig blev förbunden,
om du här i lunden
tog mig till elev och hade tålamod.

Lilla fågel, svara,
jag skall flitig vara,
och med håg och med din läraretalang,
snart jag lär mig tonen,
om vid sånglektionen
lilla bäcken slår sitt ackompanjemang.

Du min sång skall rätta,
mödan underlätta,
om min baryton vill komma i beknip.
Svårast blir att drilla
och få ton att trilla
lätt och graciöst som dina *kyp* och *kip!*

Jag mig gläder redan
att jag framgent sedan
kan ge klang och liv och naturfriskhet åt
mina visor näpna.
Då skall världen häpna
att jag mig så väl förstår på *fåglalåt.*

Mina snillealster
sjungas då från *Falster*
hela backen opp mot Avasaksas sol.
Själv kritikens penna
nödgas då erkänna,
att det var *en hund uppå en basfiol.*

Låt all tvekan fara,
låt oss börja bara:
ord och avsked innan aftonsolen släcks!
Jag var kväll är ledig:
ha vi saken redig,
topp, så kommer jag var afton klockan sex.

* * *

SNÖVISA.

Vintern kommer, nordan susar:
titta, vilken snöstorm brusar!
Jorden klätt sig i sin dödshabit;
kors vad hon är vit!
Bore kommer åkandes från poln,
Mälarn står så styv i silverkjoln;
köld och snöglopp tura,
mänskor gå och stura,
alla fråga: var är soln?

Soln, ack den charmanta solen
enleverad är från polen:
molnen togo henne i en säck,
det bar av i sträck.
Hennes glans vi sakna tusenfalt,
fastän kölden, som känns överallt,
man har upptäckt senast
är ett hål allenast
uti zenit, som drar kallt.

Men kan då ej gluggen stoppas! —
Nej, det fåfängt är att hoppas:
den är mera djup och omfångsrik
än vår *Nybrovik.*
Industripalats och riddarhus,
hela Gottland med sitt kalk och grus —
ja, om jorden fore
plötsligt dit, så vore
rubb och stubb som en pris snus.

Men vi trösta oss av vana,
skotta oss en levnadsbana,
det är skandinavernas bestyr —
titta, vad det yr!
Dackor komma uti stora fång,
skönheten ej skonas själv en gång.
Andan får man tigga,
hela drivor ligga,
usch, i damernas chinjong.

Snöbetäckt är slott och koja,
vindarna med mänskor skoja.
Ingenstans de tumla om och sno
som uppå *Norrbro.*
Hatt och mössor äro stormens rov;
såg du nyss hur flickans kjol han hov?
Ack ja, stackars liten,
som en segelsliten
jakt hon tog en lov.

Gustav Adolf uppå hästen
sitter lugn med snö i västen.
Drivan dock hans nåd ej driva kan:
han är lycklig han!
Vore han som jag så tom och svång,

vore ej hans ro likvisst så lång —
fast naturen larmar,
Opris sig förbarmar
kanske med en — varm buljong.

* * *

GÖR SÅ GOTT DU KAN.

Livet har så många skiften,
jorden har sitt gamla stök,
och på vägen intill griften
själv du ävlas med försök.
Därför ses du modet fälla,
då du strid och misstag fann:
vet du ej hur du bör ställa,
gör så gott du kan!

Grip dig an med liv och anda,
kroppen skapad är till gagns.
Livets värv är mångahanda,
idoghet dess kvintessens.
Lejd att stå för skott och kula,
plöja eller köra spann,
stycka byxor eller sula,
gör så gott du kan!

Fyll din plikt i alla väder
i vad ödet satt dig till.
Är du född att garva läder
eller dömd att strypa sill,
har som konung folket bett dig
att ta tron och spira an,
har du ock till pajas gett dig,
gör så gott du kan!

Ej förmågan himlen dömde:
knuten är blott att man *vill.*
Man kan mera än man drömde,
om blott viljan hjälper till.
Hör du nöd och armod snyfta,
ser du kvalets tår som rann;
kan du bördan fullt ej lyfta,
gör så gott du kan!

Om din lyckas rullning motas —
det kan ej gå väl i allt —
tro mig, livets skråmor botas
bäst, om man tar saken kallt.
En gång skyfflas stoftets öden
uti graven om varann:
att bli vän och bror med döden,
gör så gott du kan.

* * *

VÅRPROMENAD PÅ MORGONKVISTEN.

Vintern med sin kyla far,
våren kommer med sin låga.
Låt mig fråga:
är han inte söt och rar?

Ömt han drar om oss försorg:
rädisor och lök i knippor,
dito sippor
dukas upp på Munkbrotorg.

Solen basar vägg och mur.
I ett öppet fönster sitter
med sitt kvitter
en steglitsa i sin bur.

Fryntligt uti lugn och ro
varmt sitt morgonkaffe sväljer
hon, som säljer
skodon ifrån Örebro.

Där på andra strandens kaj
svettas Sveriges båda kamrar;
där man slamrar
till den *femtonde* i maj.

Nedanför arbetas plumpt
på en väg, man ej behöver:
snart däröver
kan man åka — fort och dumt?

Mälarbåtar på försök
väsnas ren vid Riddarholmen:
vad I bolmen
otäckt med er stenkolsrök!

Sångmö, låt oss gå! Varthän?
Benen utav vårfröjd spritta:
jag vill titta
hur det växer löv på trän.

Huru våren ändå hann
hit så tvärt, det vete Herren!
Strömparterren
knoppas allt vad knoppas kan.

Uti Norrströms silverfors
måsen rikligt sig försörjer
och sig smörjer
läckert med dess gula nors.

Här på vårens glam och sång
lyster mig en stund att lyssna.
Sångmö, tystna!
Kaffe och cigarr, garçon!

* * *

HÖSTBREV FRÅN SANDHAMN.

"Hösten är kommen," den ruskiga, tråkiga, kalla, snuskiga och blåsiga hösten. Lycklig den, som kan sitta inom fyra väggar med en kudde bakom ryggen och klädd i ullstrumpor!

Hösten är kommen och vindarna gno,
mamsellerna Ägir ha alls ingen ro;
storståtliga jungfrur, fastän, som I sen,
de oppnästa äro varendaste en.

Neptunus om hösten ej vet vad han vill;
kanhända mot rusket att gikten tar till,
då tåla hans order ej minsta uppskov,
ty då blir ett väsen i hela hans hov.

Najaderna jagas varen i sin stad.
Kanhända ni aldrig har sett en najad:
till skapelsen är hon en underlig tös,
som dalkulla opptill, men bak som en gös.

Neptun med åran
och treudden på,
i vredesmod slår han
tritonerna små.

Sirenerna sjunga
med dejelig mund
och locka de unga
matroser på grund.

Nu tumlas det om i ett vilt raseri
och gormas, att öronen knappast stå bi,
och ingen bit bättre än hela dess svit
är roddarmadammen fru Amfitrit.

Ni frågar huru hösten är beskaffad härute, om icke havet ibland går över byggningarna, emedan ni hört så berättas; men detta, kan jag försäkra, är ingen sanning. Visserligen blåser det stundom, så att det går genom märg och ben, så framt icke kroppen är dess bättre ihopfogad, men är han någorlunda tät, så har han ingen fara.

För den, som nyttjar den besynnerliga huvudbonad, som kallas peruk, är blåsten härute en stor olägenhet. Jag känner tvenne hedersmän, vilkas peruker på en gång, under deras badsejour, gått all världens väg. Den ena blåste opp på telegrafen och förorsakade en villervalla i telegraferingen vid motliggande station. Den andra tog kosan ända till Kanholmarna, där han fastnade på den så kallade ”*vita märren*”, och var en tid nära att vilseleda sjöfarande, vilka ej rätt ville igenkänna det gamla sjömärket. Något vidare känner jag ej om dess öde, annat än att en lots sedermera funnit den på en holme full med måsägg.

De båda herrarna, vilka sålunda förlorade sina toppsegel, nödgades sedan begagna en sorts nödfallsperuker av getragg, vilka en gammal förståndig gumma förfärdigade här emot fyra skillingar banko stycket, och vilka ej togo sig illa ut. Den andra peruken, som fastnade på telegrafen, sökte väl telegrafisten att rädda; men stormen tog den i samma ögonblick och förde den långt ut på fjärden till Korsön, där fyrmästaren tog honom för en säl och gav

honom ett skarpt skott med lodbössan, så att han blev obrukbar. Den nyttjas nu av samme fyrmästare vid rengöringen av speglarna uti Korsö fyrtorn, där han ännu troligen kan beses. *Sic transit gloria mundi:* peruker ha ingen varaktig stad!

Jag har nyligen varit ute på en liten seglats i skärgården för att taga avsked av gamla klippor och skär och önska dem ett gott slut på det gamla året. Vid samma tillfälle tog jag i betraktande en prästgård ända vid havskanten. Man skall bo där för att riktigt vara gömd — och glömd. Att livnära sig på ett sådant boställe måtte höra till underverken. Man tänker på fem bröd och två fiskar, då man ser att det får lov att gå för sig. Stackars komministrar! Då jag slog ut mitt segel och reste hem, gjorde jag, vid tanken på komministrar i allmänhet, följande

Betraktelse.

Längst ut på ett stenrös i havet,
där lever, besynnerligt nog,
ett liv, som är redan begravet:
en präst utan ägor och skog.
Kan någon med litet sig nöja,
det är komministern i Möja.

Så ynklig jag aldrig har anat
en prästgård — se här min attest;
en ö, som naturen har danat
att riktigt utsvälta en präst.
Kan någon med litet sig nöja,
det är komministern i Möja.

Hur man sig mot ödet bemannar
och håller sig modig och frisk,

man ledsnar till närmaste grannar
att endast ha levande fisk.
Kan någon med litet sig nöja,
det är komministern i Möja.

Här inga sällskaper genera,
församlingen bor ej på ön.
Här får komministern spatsera
och språka med vågornas dön.
Kan någon med litet sig nöja,
det är komministern i Möja.

Att äta väl prästen ock tarvar,
han ej mer än människa är.
Man vet väl, att Gud föder sparvar,
men aldrig så kinkigt som här.
Kan någon med litet sig nöja,
det är komministern i Möja.

Bland starrgräs och tunnsådda blader
där vandrar en kossa, min själ!
Får hon ingen hjälp av Gud Fader,
så svälter hon säkert ihjäl.
Kan någon med litet sig nöja,
det är komministern i Möja.

Det hela är ödsligt och naket,
där finns varken häst eller dräng
och inga *små pullor på taket*
och inga små lamm uppå äng.
Kan någon med litet sig nöja,
det är komministern i Möja.

I två rum och kök han logerar
rätt varmt, om han klär sig i skinn;
förlåt, om det icke generar,
var god, ärkebiskop, stig in!

Kan någon med litet sig nöja,
det är komministern i Möja.

Här får man ej vara sensibel
för himmelens väder och vind.
De bläddra i psalmbok och bibel
och kyssa på mun och på kind.
Kan någon med litet sig nöja,
det är komministern i Möja.

*

Jag begriper ej, huru man kan prisa hösten; en fuling, hur man vänder honom, glåmig och utlevad, som ockrar på alla människor och ropar oupphörligt: *köp, köp!* Han är tjänstemännens förtvivlan och fruarnas ängsligaste företeelse; ett skafferispöke, som skrämmer dem, var gång de öppna dörren till den tomma förrådskammaren; en äppeltysk med de oförskämdaste pretentioner; en storpuffare för sko- och paraplybutiker; spottar folk i synen om man ej köper paraplyer, och smutskastar, om man ej köper bottforer; nagelfar hattar och bakbyxor, och skäms ej att handskas med oskyldiga underkjolar.

"Rönndruvan glöder", ja, det är mycket sant; men tag fram druvsorten, och det finns ej i hela världen ett så tarvligt *Bacchibarn,* som skulle kunna höja en enda ton till dess berömmelse. Men hösten smickras, liksom andra rika personer, ofta för underordnade egenskaper. Man kan ej nog berömma de *"gyllene löven"*, som man annars vet skräpa rysligt i gångar och alléer; de *"svällande körsbären"*, som man får ont i magen av, och de *"gullgula plommonen"*, som man ej får äta för koleran.

Att hösten har ett gott bord, det kan icke nekas, om man nota bene blir *bjuden:* men då man skall betala hans läckerheter kontant, och till på köpet i dessa tider så enormt, att "en smörgås kostar mera än hela dagen är värd", så uppskjuter jag för min del att lovsjunga honom till bättre tider.

I dag är han mer än vanligt vresig och ogunstig. Föreställ er en himmel, som är grå, en jord, som är grå, och ett hav, som ej syns för bara grå dimma. Allt är *grått i grått;* ett översuddat landskap; ej en skymt av ultramarin, lack- eller kromgult. Hösten är i sitt flor, och vintern i farstun. Fiskmåsarna ha upphört med sitt fiske. Vimplar och flaggor ha försvunnit med sjökaptenerna, som gått i vinterkvarter. Det blir visst yrväder. Då går jag och lägger mig. Man bör inte vara oppe, då det är yrväder. Kvällen blir ruskig. Himlen är gråtfärdig, jorden ängslig, stormen blåser i "*sjunde basun*", havet vrålar, ingen sångmö kan vara ute i sådant väder:

Gapande djupet rörs opp,
löjan har flytt från land,
urblekt är Floras salopp,
frosten står vit på strand.
Inne stängs get och får,
måsen i landsflykt går.

Fjärran mot skär och häll
dånande havet slår,
liksom från ett kastell
bombernas åska går.
Stormen på klippans mur
brottas med vresig fur.

Digra av köld och snö
välta sig molnen hän.
Hör, över stormrörd sjö
raggiga uvars skrän.
Sant är vad sagan spått:
uven ej bådar gott.

Fönstret jag klistrat tätt.
Giktsjuk, förkyld och lam,
sitter lik ett porträtt
flugan i glas och ram.
Livet är överallt
halvdött, plundrat och kallt.

Uff, vad det blåser kallt!
Spar ej på ved, lägg på!
Skyhög går "*Östersalt*",
bäst under tak att gå.
Bädda mig en mjuk säng!
Skynda, stäng dörren, stäng.

Älskar du vilddjurs tjut,
mörker och storm och brus?
Nej — vem bad dig gå ut,
sångmö, gå hem, stöp ljus!
Lyran jag just har håg
byta mot yx och såg.

Det enda som livar opp det ödsliga landskapet är en get — tarvlighetens sinnebild. Hon har fördjupat sig i botaniska betraktelser och tycks just nu vara sysselsatt med lösningen av det kinkiga problemet, huruvida det skulle ligga inom möjlighetens gräns att hämta någon föda ur kasserade lövruskor. Födan kunde visst vara bättre; men i dessa dyra tider resonerar hon ganska förståndigt: "man vet vad man har, men vet ej vad man kan få". Där hon

nu står, omgiven av en hård natur, återger hon en hemsk, men sann tablå av hungersnöd och barkbröd.

På en klippa näst intill står en bock, förmodligen hennes son, vilken hon tycks vilja skryta med, emedan hon än med välbehag betraktar sin sötunge, än kastar sina blickar opp till mitt fönster, liksom hon ville, att även jag skulle dela hennes beundran. Men vem har icke gjort en bock här i världen! Det kan icke vara någonting att skryta över.

Emellertid tycktes bocken ingalunda dela söta mammas åsikter i avseende på födoämnen, utan roar sig i stället med att klia hornen mot min mangelbodsvägg. Det kunde han låta bli, ty han skaver av färgen. Han tycks ej ha sinne för målning och troligen lika litet för de sköna konsterna i allmänhet. Vore det icke synd att sätta öknamn även på en bock, skulle jag kalla honom *Bod*ell, efter han skaver på min *bod*.

Men nu avlägsnar sig geten — kanske stött över mitt ringa deltagande för hennes unga bock, eller sannolikare därför, att hon anar oväder och vill sätta sin person i säkerhet, innan mörkret inbryter. Lika gott, god natt, Anna Stina!

En liten strof ännu skulle jag vilja förtälja om en get, medan jag kommer ihåg, och efter yrvädret ännu ej börjat.

För några år sedan levde här på stället en gammal gumma, som hette Lisa. Hon hade en get, som var hennes glädje, och som, till erkänsla för den moderliga omvårdnad hon rönte som barn i huset, skänkte henne dagligen både mjölk och kaffegrädde. Men en dag dog geten. Gumman Lisa var otröstlig. Jag kan ej be-

skriva hennes bedrövelse utan att låna ord av Vitalis:

"Hon åt ej, drack ej, sov ej, och gjorde ej sitt tarv."

Själva snusdosan, som annars var hennes tröst och förnöjelse under hennes reflexioner över livets njugghet, hade nu under sitt lock ingenting lockande; och den lilla blanka kaffepannan, som hon brukade kalla för *"lilla Brunstedt"*, och vilken i åratal utgjort hennes käraste möbel och fägnad för *ögon, öron och alla lemmar, förnuft och alla sinnen,* stod nu obrukbar, sedan gräddunderhållet av ett oblitt öde blivit så oförmodat indraget. Hennes sorg var så mycket större, som hon i sin fattigdom icke ägde det ringaste hopp att kunna förskaffa sig en get igen. Och vad är ett liv utan hopp — och en fattig gumma i skärgården utan get!

"Men då nöden är störst, är hjälpen närmast."

En jovialisk överuppsyningsman fattades av den välvilliga tanken att hjälpa gamla Lisa. Han klädde sig i svart frack, vit halsduk, satte krusflor kring sin halmhatt och företog en humoristisk vandring omkring till alla härvarande badgäster med sin pappersrulle under armen, innehållande notifikation om dödsfallet samt en vänlig uppmaning att hjälpa Lisa ur bedrövelsen och göra hennes gamla hjärta glatt och återställt till den instundande midsommarhelgen. Uppmaningen var avfattad i följande poetiska ordalag:

Gamla Lisa uti stugan
lever uti sorg och nöd.
Fattig är hon nu som flugan:
hennes sista get är död.

Låt oss samla,
unga, gamla,
att vi till midsommaren
kunna visa
gamla Lisa,
att hon får en get igen!

Under sorgetiden hade ingen kafferök synts i Lisas skorsten och ingen snusburk varit synlig i fönstret. Men tiderna förändras. En vacker morgon låg den för henne icke obetydliga summan av tjugo riksdaler på det gamla, alltid finskurade furubordet. Det var en syn, som helt och hållet vände ut-in på det gamla, sorgsna och hopplösa hjärtat, så att den glada sidan kom ut — och den hederliga gumman Lisa

Glömde sin älskade get, så mycket en älskling
kan glömmas;
knäppte på locket igen och njöt av den väldiga
prisen,
medan i brännarn på nytt hon svedde den doftande bönan.
Lyckan med solen gick opp och spridde kring
åldriga dragen
glansen av innerlig fröjd, *"som på mossiga gravar ett solsken."*

* * *

PÅ MIN FÖDELSEDAG.

(VID RAKSPEGELN.)

Så är du född i dag, min vän,
för många Herrans år.
Och gudskelov, du frodas än,
fast spräckligt är ditt hår.

Men ack, du är ändå till slut
så gammal ej, som du ser ut.

Nu sitta vi här *vis-à-vis*
och titta på varann.
Min gubbe, du skall genast bli
så snygg du nånsin kan.
Det gäller visst ditt eget skinn —
håll mun, nu skall du tvålas in!

Si så, nu är du blank och fin.
Tänd din cigarr och rök!
Din kind är slät som ett porslin,
och hakan som en lök.
Sätt ljus uti ditt ögas glugg,
var glad, stryk upp din gamla lugg!

Jag önskar dig än många år
av allt vad kärt och gott;
och säkert, om du leva får,
så dör du ej så brått.
Se icke trumpen ut, giv akt!
Låt hjärtat slå i munter takt!

För tungt bör man ej världen ta,
och den i skuggor klä,
man bör väl något folkvett ha,
då man ej blev ett *fä*.
Var glad att du fått *mänsklig* min —
du kunde varit skapt som — *svin.*

Jag tål ej folk, som blott till knot
sitt hela sinne stämt,
det kliar alltid i min fot
att höra klagan jämt:
som det blott fanns på livets stråt
surlimpor, slottskansli och gråt.

Än är det soln, som är för varm,
än är Guds dag för lång;
än är det regnet, som gör harm,
än är det vindens sång;
än är vårt klot för runt och skumt,
än är det ödet som är dumt.

Men dummast är ändå du själv,
om allt i svart du såg.
Tror icke du, att tidens älv
har guldsand i sin våg?
Kan du ej annat se än mist,
gå då och häng dig, först som sist!

Men du som jag i spegeln ser,
med blicken full av fröjd!
Det gör du rätt i, att du ler
och tar din dag förnöjd.
Din tid med jämmer ej förspill:
låt jorden dansa som hon vill.

Farväl, gå nu till dina värv
med fröjd och ej med gråt.
I livets strid hav mod och nerv,
så går din väg framåt.
Var lugn, gör rätt, var fast som stål! —
I kväll vi träffas på en bål.

* * *

I HÖSTRUSKET.

Löven falla, gulare var dag,
hösten härjar Floras vackra drag.
Knappt en simpel *kattfot* kan nu spåras:
det är annat än det var i våras.

Titta här uppå min lilla lund!
Sönderpiskad och förstörd i grund.
Nyss vi sutto här i skuggan trygga,
nu finns här ej skugga för en mygga.

Varje träd står snart mot himlens sky,
som skelettet av ett paraply.
Nordanvindar utav rätta slaget
sprättat av det gröna överdraget.

Ingen bofink sjunger för mig mer,
knappt för stybb och strå jag marken ser.
Klibbig vägen är och sönderskuren:
skräpig som en flyttning står naturen.

Man för snuva utsatt är och fluss,
man skall väja för var vattenpuss.
Och det går väl an, blott man kan slippa
ha galoscher, helst ifall de kippa.

Skvatt, fy sjutton! Och så bär det ner:
man blir *bruks*patron och trampar ler.
Bär man käpp och handskar eller yxen,
prickig man som pärlhöns blir om byxen.

Varje skönhet, ”oskuldsfull och ren”,
lyfta skall och visa sina ben,
annars när hon in på golvet stiger,
gör hon våta ringar, då hon niger.

Det är sant, att hösten nog är svår,
vid min gamla sats jag ändå står:
att om saken man vill rätt begrunda,
kan ej hösten vara annorlunda.

* * *

ETT TORP I SKÄRGÅRDEN.

O, ägde jag den hyddan där på näset
och två, tre kor, som svepte i sig gräset,
och två, tre får och en och annan gås!
Om bytesrättighet I sen mig gåven,
jag icke ville byta plats med påven
och knappt med biskopen i Västerås.

Bland blomstren skulle jag idyller sjunga,
i viken skulle jag därborta gunga
med slant och drag, då gäddan är i svang.
I bergen skulle jag romanser dikta
och efter villebråd i skogen sikta
med bössan understundom. — Pang!

Vad grädde jämt jag skulle i mig skumma,
och vad hon skulle må, min lilla gumma,
och vad hon skulle vara nätt och fin!
På denna bänk vi skulle kaffe dricka;
jag läste högt, hon skulle strumpor sticka
i detta fönster med sin balsamin.

Med flit vi skulle dagens längd förkorta
och se med fröjd, hur väderkvarn därborta
med vinden tar en glad och nyttig sväng.
Här skulle jag mitt *Gävle Vapen* bolma,
här skulle vi vår lilla höskörd volma
och kullra om bland blommorna på äng.

* * *

ROMANS I FJÄLLBYGDEN.

Du hulda måne i det blå
som lyser
och jordens ruckel tittar på
och myser!
Med lampan över böljans djup
och fjällen
du lotsar fram min lilla slup
i kvällen.

På viken krusar vinden lätt
dess spegel,
och Eol fyller jämnt och nätt
mitt segel.
Cigarrens fyr med friska drag
jag tänder,
och ut på kryss gå, liksom jag,
små änder.

Jag trastens mjuka tonfall hör
i skogen,
och dån av hölass, som man kör
på logen.
I mjuka höet ligga barn
och kullra,
och bruset hörs av fors och kvarn
som bullra.

Och glädjen skallar vitt kring tjäll
och stackar.
Och eko skrattar med i fjäll
och backar.
Till deras glada tidsfördriv
jag fore,
om kroppen så konservativ
ej vore.

På strömmingsfiske far en "*trut*"
så sniken.
En gullgul ökstock glider ut
ur viken.
En flicka ror den lugnt och tyst
i säven,
och en student står som en byst
i stäven.

Han rör sig. Ack, om I de två
nu sågen,
en liten avund flög väl då
i hågen.
I månsken just Gud Amor har
sitt välde —
en liten puss jag tror det var,
som smällde.

Men natten skymmer vattendrag
och landen.
Med slappa segel vaggar jag
mot stranden.
Var lund är tyst som böljans svall
vid hällen:
blott *vakan* hörs och forsens fall
i fjällen.

Hur ljuvt ibland att dagens bråk
få glömma,
att lyssna till naturens språk
och drömma;
att gå så här i kors och krok
och kava
och bläddra i Guds stora bok
och stava!

* * *

SÅNG VID DJURGÅRDSSTRANDEN.

Mel.: "Ren kalad jag spår och tror".
Bellman

Ute blåser sommarvind,
vänligt susa rönn och lind;
  fåglar kvittra,
  böljor glittra,
solen gassar röd och trind.
Molnen segla i det blå
med små lätta segel på;
  måsen fiskar,
  vinden friskar,
göken ropar då och då.
Bromsarna brumma. I skogen, i skogen
  öm och trogen, öm och trogen
hörs en orrtupp slå.

Blomsterdoft av alla slag!
Floras ynnest och behag
  låt oss fånga:
  känn vad ånga,
jag har näsa även jag!
Eken frodas hög och stark,
härlig står professorns mark.
  Träden gunga
  på det unga
Kvickjock uti *Frisens park.*
Björkarna stå med försilvrade stammar.
  Vägen dammar, vägen dammar:
där far vår monark.

Sekelgammal och erfarn,
där står gamla oljekvarn.
  Gubben redan
  stod där, medan

Adam var ett litet barn.
Som en prost han framstå vill.
Ortodoxiskt lugn och still
livet tar han;
också har han
Biskopsudden näst intill.
Där bor Pehr Wikström, där borta i viken:
om I kiken, om I kiken,
skymtar *Listonhill.*

Se, där borta tittar fram
Forssberg med sin jaktmadam.*
Jag bland vänner
igenkänner
gubben Zins i akterstam.
Livets våg står aldrig still!
Där en norsk, som fraktar sill.
Här gå briggar,
skepp och giggar:
se vad slupen lägger till!
Där susar Flory med *Thule* mot polen:
midnattsolen, midnattsolen
han betrakta vill.

Ser ni där mot andra strand
Gurli med förgyllda rand!
Vad hon blänker,
skummet stänker.
Bäckström står med tub i hand.
Jag ej riktigt skönja kan;
men nog tusan är det han —
mycket lika,
låt mig kika!
Greve Rosen, jo, minsann!
Där syns Mathilda om udden nu skjuta —
fan till skuta, fan till skuta
till att ligga an.

* En liten ångbåt med namnet Diana.

Där går *Velamsund* med fart.
Jag blir stämd så underbart:
står jag länger
här och blänger,
börjar sjön att suga snart.
Låt oss göra ett förslag:
Hasselbacken eller *Blag?*
Skulle mera
er genera
franska värdshuset ett tag?
Där vimla mänskor och vagnar och wurstar;
dit gå furstar, dit gå furstar,
dit går även jag.

* * *

HÖST- OCH KVÄLLSBETRAKTELSE.

SANDHAMN 1869.

Mel.: "Bröderna fara väl vilse ibland
om glasen, men icke om krogen."

Gästerna fara sin kos efter hand
ett par tre familjer i stöten;
gamla, som stappla på gravarnas rand,
och unga med blommor och band.
Här var så lustigt och ljuvligt ibland,
kaffekalaser, seglatser och möten.
Ömsom man levde i vatten och sand
från morgon till kvällsolens brand.
Hösten plötsligt vår fröjd begrov,
nu ser man ej annat än nät och flöten,
måsar vässa sin näbb till rov
och kryssa sin ensliga lov.

Ensam på kullriga klippan jag står
och ser huru böljorna brusa.

Vindarna spela i rockskört och hår
och kråkan på strandhugg sig slår.
Ack, den kanaljen, han oväder spår!
Skyarna tjockna och tallarna susa.
In mellan skären holländaren går
och klyvarn i vändningen slår.
Stum är knipornas sommarsång
och havet, som speglade skyar ljusa,
vältar sig nu uti grus och tång
med böljor som *Trebackarlång*.

Se, hur lotsbåten vräker och far,
med faror och havsbrott förtrogen.
Rustad till strids med ett rev eller par,
och kragtag med böljorna tar.
Se, vilken skåra i djupet han skar,
se, vilken kurril som klappar mot bogen!
Lotsen sin snugga i mungipan har
och stundom i storskotet drar.
Lugnt han frestar, vid vindens tjut,
om virket är gott uti nordanskogen,
håller om rorpinn, med ögat förut,
sin solbrända femfingersknut.

Svartgråa skyarna jaga varann
och spöklikt i rymderna simma!
Ila och gno, som de körde med spann,
och sandvirveln far likadan.
Gapa mot havet och se vem som kan,
jag kan ej lotsbåten mera förnimma:
toppen i vågorna plötsligt försvann.
Farväl! Jag försvinner som han.
Natten spänner sin mörka päll,
och jorden sig dränker i dugg och dimma.
Fyrbåken tänts uppå Korsö häll,
nyss ombyggd av kapten Sandell.

Böljor, farväl! Jag är trött på er dans,
och dito, I vindar, som brusen!
Ack, om det nu blott ett himlaljus fanns
eller en lysmask tillhands!
Var är nu vägen? Jo, här någonstans.
Där ser jag hemmet och där brinna ljusen,
där kan man få sig en fin pomerans
och komma till trevnad och sans.
Kära, bränsle på spiseln lägg,
ty nu är jag svulten och våt och frusen!
Nu vill jag torka mitt våta skägg
och hänga min lyra på vägg.

* * *

PÅ EN GÄSTGIVAREGÅRD.

UNDER VÄNTAN PÅ EN HÄST.

Jag på rapphöna satt
med en körsven i hatt
och en häst, som, gunås, hade anlag för spatt.
Stoln på kärran var fäst
med ett rep. Jag vet bäst
på en sex fjärdingsväg var det kändes som mest.

Svår var vägen och hård;
men en gästgivargård
tog till slut min person i den ömmaste vård.
Jag fick smörgås och ägg.
Jag tog spegeln från vägg
och för ordningens skull högg jag av mig mitt skägg.

Så en halvtimme mest
fick jag vänta på häst.
Kopparstick jag beság, som på väggen man fäst:

det var Job med sitt kval,
Ulla Vinblad på bal,
det var mån, som stod lull uti Ajalons dal.

På en hög balustrad
satt kung David och kvad:
det var visst, då han såg fru Bathseba i bad.
Kring en gammal ruin
gick en herde med svin —
nu kom kaffet mitt in uti zinkat porslin.

* * *

MÅNSKENSIDYLL VID HAVET.

SANDHAMN.

Den bleka månen tittar ned ur skyn
och tyst är byn,
i sömnens milda blomsterkedja bunden.
Och nattens stjärnor glittra i det blå,
och molnen gå
i mjuka tofflor över himlarunden.

Med nattens vind de trötta vågor fly,
och denna sky,
vart tar han vägen, han liksom de andra?
Än tycks det som de ginge hand i hand,
och än ibland
som vore de i luven på varandra.

Jag kan ej riktigt vänja mig ifrån
att se på mån,
som vid vårt nattkvarter sin lampa ställer.
Då intet mänskligt öga vaka kan,
då vakar han
och störs ej av vår lilla snarkning heller.

Den stolta fyrbåk tänt sin lykta ren,
och vid dess sken
man faller lätt på gamla *Gluntens* tankar:
att jordens ljus och lampor i en bunt
är bara strunt
mot en av himlens hemmastöpta dankar.

Där borta, ack, vad rör sig? Vilken syn
vid skogens bryn!
Det havsfrun är kanske som själv sig närmar.
Hon nalkas! Ack, det kunde jag väl tro:
det var en ko,
som slickar månsken och idylliskt svärmar.

Hur fridfullt slumra icke hav och land
vid månens brand!
Och själv jag drömmer, att på detta viset,
med samma lugn och stilla välbehag
som kon och jag,
gick söta mor och far i paradiset.

Men havets vind är ej det minsta släkt
med Edens fläkt:
förlåt, jag varnar lilla frun för vådan!
God natt, och dröm om mig, om hon så vill,
och hälsa till
sin lilla gubbe, om hon har en sådan!

God natt, o måne! Mänskans barndomsvän
är sömnen än;
lycksalig du, som ingen sömn behöver!
Låt goda andar vaka som i kväll
kring våra tjäll
och lys som nu din frid alltjämt däröver!

* * *

I SNÖVÄDER.

Länge nog vi väntat, nu är vintern här.
Termometern visar åtta ungefär.
Över land och skär
faller snö omsider:
vitt i alla tider
våra vintrar klär.

Nyss man läppen hängde, missnöjd, dum och
trög.
Nu man gläds, ju mera drivan växer hög.
Det var snö som dög!
Om ett vad I hållen,
svänger jag med bollen
om vår gamla flög.

Redan stången darrar, då jag lägger an.
Titta den som hinner: pang, där sitter han!
Med en stjärna grann
vred jag väderhanen;
knappt kanske I anen,
vad en stjärna kan.

Över Djurgåln stryker nordan med ett dön,
snövit dignar skogen, som var nyss så grön.
Ifrån Lidingön
Surran med sin krake,
morgonmjölk och lake
larvar fram i snön.

Överallt förnimmes bjällrors melodi,
breda vägar skottas till vårt schweizeri.
Ingen krog förbi
bryggarkampen travar.
På var korg jag stavar:
Nürnbergs bryggeri.

Nyss om väderleken var ett fasligt skrän.
Nu ha vi en vinter snart som i Ukrän.
Snön till våra knän
hinner visst till natten.
Nu ger lärkan katten
Gottlands päronträn.

Liten sparv sig gömmer lugnt uti sin skog,
brödmadammen hastar in på närmsta krog.
Bonden slår med fog
snön ifrån kasketten.
Oxar över slätten
knoga med sin plog.

Hasselbackens portar öppnats ha med dån.
Blå och gula flaggan svajar därifrån.
Nu har Davidson
på sin köksdörr gläntat.
Mången gom har väntat
få sig ett gudslån.

Vintern är välkommen, som jag vet ej vad.
Nu tar livet opp sig i otrolig grad.
Hostan i vår stad
flyr ur alla husen.
Nu är marken frusen,
nu är lantman glad.

* * *

LILLA LISA.

Lisa fyllde sjutton år,
glad och vacker som en vår.
"Jag nog snart mig fästman får!"
tänkte lilla Lisa.

Alltför barnslig att ännu
se på karlar, tänker du.
"Give Gud, jag hade sju!"
tänkte lilla Lisa.

Ett och annat år försvann:
Lisa grät ibland och spann.
"Nu är tid att få en man,"
tänkte lilla Lisa.

Lisa såg sig smått omkring
låddes just om ingenting.
"Hade jag blott vigselring,"
tänkte lilla Lisa.

Kom så mången ungersven:
men hon lät dem gå igen.
"Ack, nu är det gott om män!"
tänkte lilla Lisa.

Ingen fick ett önskat svar;
Lisa nu för granntyckt var.
"Nej, ett år jag ännu spar,"
tänkte lilla Lisa.

Lisa tycktes göra't bra:
ingen friare fick *ja*.
"Något bättre vill jag ha,"
tänkte lilla Lisa.

Mången ärans man fick gå:
flickor kan man ej förstå.
"Något bättre kan jag få,"
tänkte lilla Lisa.

Kom en greve så med spann
och av häftig kärlek brann.
"Han blir just en ståtlig man!"
tänkte lilla Lisa.

Grevens kärlek gick med fart;
ack, hans famntag var så rart.
"Och grevinna blir jag snart,"
tänkte lilla Lisa.

Lisa trodde så — men ack,
greven for och sa knappt *tack*,
"manfolk är ett satans pack,"
tänkte lilla Lisa.

Lisas övermod var slut.
Ogift blev hon som förut —
ingen tror vad hon *stod ut*,
stackars lilla Lisa.

* * *

LAPPRI ELLER KONSTEN ATT REPA SIG.

Måns med mörk och dyster panna
satt uti sin kanapé:
"Ruinerad ett tu tre,"
tänkte han och såg Susanna
reda till en stor supé.

Men, ack se, vid porten stanna
vagnar — o, med björnar i!
"Gud," skrek Måns, "det är förbi!"
"Lappri, lappri," skrek Susanna,
gömde Måns i skafferi.

Måns försmädligt, för att banna,
sade till sin äkta vän:
”Gäldstun vinkar mig igen!”
”Lappri, lappri,” skrek Susanna,
”nog kan du dig repa än.”

”Jaha, kanske bästa knepet
här i denna jämmerdaln,”
tänkte Måns, och gick ur saln
att sig repa — och i repet
hängde sig i källarsvaln.

* * *

SÅNG FÖR RÖRLIGA TULLBEVAKNINGEN.

”Kung Ring med sin drottning till gästabud far.”
Frithiofs saga.

En resinspektor är en tullnär på stat
som bär till lurndrejarn ett hiskeligt hat.

Och hästar och åkdon och dräng skall han ha,
och pengar därtill uti molnena ta.

Och kan han ej pengar i molnena ta,
så är det Guds lycka om allting går bra.

En resinspektor har sitt eget distrikt,
och där skall han åka, till dess han får gikt.

Och där skall han åka båd nätter och dar,
och sen får han vila den tid han har kvar.

Och där skall han åka i djupaste dyn,
om också det regnar smågubbar ur skyn. —

En resinspektor borde vara av sten,
så slapp han få gikt uti armar och ben.

En resinspektor borde vara av ull,
så slog han sig ej, om han körde omkull.

En resinspektor borde vara av bly,
så fick det fritt regna ur himmelens sky.

En resinspektor borde vara av guld,
så slapp han att sätta sig ständigt i skuld.

* * *

VÅR- OCH SOMMARNÖJEN.

Fråga icke om vi tycka om'en!
Våren är oändligen välkommen.
Länge nog ha vi fått gå och sukta:
hela världen ska nu ut och lukta.

Själen legat hop sig. Tung och dåsig,
bör han ut och låta blåsa på sig
och för att få ut de gamla vecken,
hängas ut på alla väderstrecken.

Lockande är vårens fria himmel,
överallt ser man bestyr och vimmel,
glada anleten och nya moder,
roddarbåtar, fulla med kommoder.

Staden har ej annat än förtreter,
landet har så många rariteter:
gräs och blommor, varmed Flora stökar,
och så mycke, mycke, mycke gökar.

Därför flytta både små och store,
Stockholm blir som aldrig Stockholm vore.
Fönsterna stå pigorna och rita
i ett raskt maner med simpel krita.

Där står en med kritan och med sudden.
Var bor hennes herrskap? *Blockhusudden.*
Åter en, men hennes bor på *Klubben*...
Kors, min Gud, hon spetsar har på stubben!

Under vintrarna tar kroppen skada.
Man får lov att lufta sig och bada,
och i söder, öster, norr och väster
alla stränder vimla utav *gäster.*

Furusund och *Dalarön* med flera —
saltsjöbad anses liksom för mera —
rättnu räcker sjön ej för tilloppen
utav herrskap, som skall tvätta kroppen.

* * *

MIN SKUGGA.

MÅNSKENSPROMENAD.

Icke med formaliteter
må vi öda bort vår tid;
skugga eller vad du heter,
låt oss en gång talas vid!

Långa år ha gått till ända,
utan att ett ord du fällt:
du är dövstum född kanhända,
eller har du dig förställt?

Mycket ont du ock kan vålla,
om du skvaller tog dig för:
det är väl, att du kan hålla
tungan på dig, som du gör.

Fick jag dig på livets bölja
att dra med mig som ett kors?
Eller varför jämt mig följa
liksom smidd vid min galosch?

Kom du att mitt sällskap bliva
som ett himlens gunstbevis?
Hör du till de detektiva
inom andarnas polis?

Jag ser helst att jag får vandra
utan påhäng fram min väg;
eller ha vi med varandra
något ouppgjort, så säg!

Kanske om du tänker över
och uppriktigt talar ut,
kanske att du mig behöver
för din existens till slut.

Då jag ej ditt väsen känner
mer än nätt och jämnt om mitt,
låt oss hålla hop som vänner,
då jag ej kan bli dig kvitt!

Därför, om det dig kan båta,
lev och följ mig, om du vill!
När jag dör, blir det en gåta,
vad du sen skall ta dig till.

* * *

HERR JÖNS.

ELLER RÅDMANSVALET.

"Till torgs, till torgs!" budkavlen går
i rådstusal.
Uti vår stad nu förestår
ett rådmansval.

Och många borgare de gå
på egna ben;
men mången dras av hästar två,
för tung för en.

Herr Jöns har rakat bort sitt skägg,
dess färg är grått.
Till frukost tar han ett par ägg:
det smakar gott.

Och dricker sen, som han är van,
sitt porterkrus
och gläds att kunna fram på dan
stå mot ett rus.

Ty att bli rådman är hans mål:
hans hopp är tryggt;
och därför har han nu en bål
på förhand bryggt.

Förnöjd han knäpper sin syrtut,
och färdig ren
han nacken slår mer styv bakut
och ordar sen:

"Adjö, min fru, nu vandrar jag;
ställ glas kring båln!
Vi få väl halva stan i dag
i rådmansgåln."

Men frun hon skrek så glad och säll:
"Min hjärtans du,
låt se, att gumman din i kväll
är rådmansfru!"

Men Jöns stod, allt som valet skred,
långnäst och kvald.
Hans närmsta granne, som var smed,
blev allmänt vald.

Att Jöns båd svettades och frös,
ej undras på.
Då han kom hem, var elden lös
i varje vrå.

Frun hoppar som ett retat höns
i dörrn och svär:
"Du kallas icke blott, du är
en riktig Jöns."

Hon skrek, allt som dess harm tog till,
i gråt och gnäll:
"Nu kan du gärna, om du vill,
bli smens gesäll."

"Ty bättre passar du till dräng
än skipa lag.
Och köp dig fort en enmanssäng,
det råder jag!" —

Och följden, om mitt herrskap tror,
blev slutligt den,
att Jöns gick flat på sitt kontor —
slog dörrn igen.

* * *

MIDSOMMARSTÅNGEN.

(SKÄRGÅRDSBILD.)

Nu är stången rest omsider,
se vad löv och kransar!
Spelar-Olle vänligt gnider
stråken på fioln,
ung och gammal polskan dansar;
brokigt ringen skiftar,
flaggan högt i toppen viftar
mot midsommarsoln.

Nu en skärgårdsvals det gäller,
hela marken dammar,
pigor, fröknar och mamseller —
här finns ingen rang.
Varje kind av glädje flammar
och av solen baddas,
pojkar hjula, bössor laddas:
pang, och pang, och pang!

Fjärran ifrån öar landa
folk från alla kanter.
Det blir spel och liv och anda,
skott och hurrarop.
Ungdom, gubbar, barn och tanter
lätt introduceras:
hela bunten saluteras
med ett välkomststop.

Gummorna vid blanka pipen
bruna nektarn tratta,
lotsar med cigarr i gipen
skutta om i fläng.

Hör vad jubel, alla skratta
och i händren klappa —
Lisa krinolin sågs tappa
i en hastig sväng.

”Klang,” nu ropas, ”hit, go vänner,
och ej längre bråken!
Dammet ryker, törsten bränner,
var så god och kom!
Spelman ger signal med stråken,
som bör iakttagas:
var så god, om det behagas,
här är vin och rom.”

Dansen flyttas in i stugan,
kvällens vindar kåra.
Var är Olle, man skall truga’n
till fioln igen.
Ifrån groggen skils han svåra,
bud på bud man skickar.
Olle kommer, ler och hickar:
”Liten lever än!”

Gott ha näsa nu som stoppar,
och en dito lunga;
rummet med så många kroppar
gör ej luften sund.
Ögonlocken bli så tunga
utav rök och skvättar:
nös du, ja, jag tror det lättar
skallen för en stund.

Utgårdsgäster hemåt vända,
lugn är havets yta.
Allt i världen har en ända,
sorgligt eller glatt.

Bacchi safter börja tryta
och var bössa klickar;
stråken slinter, Olle nickar:
baln är slut, god natt!

* * *

EN SOMMARDAG I MARIEFRED.

Att bo uti Mariefred
och ha tre, fyra rum och kök,
för att en sommar slå sig ned,
är just ett gott försök.
Ty har man här sig tagit fast,
så ser man genast till och med
att man bor bäst och billigast
uti Mariefred.

Hushyran är ej här så dyr,
man hyresgäster aldrig klår:
för hundra ”krigare” man får
en våning *som den står.*
Du får en gårdstomt, som är fin,
tre, fyra rum med kök och ved,
sängkläder, möbler och porslin
uti Mariefred.

Grönsaker har man runt omkring:
man plockar sig en näve dill
och får, snart sagt för ingenting,
syperba kräftor till.
På fisk och fågel finns allsköns
tillgång från land och segelled
och ägg och makalösa höns
uti Mariefred.

Ja, varken finns det eller fanns
en fläck, där folk kan slå sig ned
och må så matgott någonstans
som i Mariefred.
Och mången sommargäst jag vet,
som mager kom och gick och skred,
blev oförklarligt tjock och fet
uti Mariefred.

Tycks tiden här för lång ibland,
att man liksom vill leds ihjäl,
man kan med tretton kort på hand
förströ sin trumpna själ.
Man vinkar och man slår sig ned,
man skickar bud och får besked:
spelorrar finnas till och med
uti Mariefred.

Men längtar du från stad och torg
till Floras sommargröna tjäll,
du går till Vasas gamla borg
att drömma bort en kväll.
Du toner hör, ett instruments,
kung Eriks kanske till och med?
Nej, det är slottets intendents
uti Mariefred.

Sen kan man ”*sugga*” se och ”*galt*”,
och sedan utav slottets tolk
bli presenterad överallt
för gott, historiskt folk.
Och om man tröttnar vid varann,
så kan man gå tillbaka ned
och roa sig, så gott man kan,
uti Mariefred.

Och nu är denna visan all,
emedan allt skall ha ett slut.
Och aftonsoln i böljans svall
själv också strålat ut.
Jag hänger lyran på sin spik
och slutar kantilenan med:
att dagen varit minnesrik
uti Mariefred.

* * *

HÖSTDITYRAMB.

Mel.: "När jag bärs ur mitt hus."

Vad suckar ur mitt bröst!
Vad vemod i mitt öga!
Det mulnar i det höga,
och stormen höjt sin röst.
Han kommer nordanfjälls,
och mer och mer han friskar,
och böljorna han piskar,
och sjön på ända ställs.
Ja hösten är
oss redan när
kring ö och skär.
Vad vill han här?
Jo, skrämma våra fiskar
och göra oss besvär.

Hör vinden, hur han kör!
Vart skall man nu sig vända?
Buteljen blir kanhända
den som kan ge humör.
Jag säger er för sann:
när vädret sig förbistrar,
om blott pokalen gnistrar,
så gör det vad det kan.

Men vill ändå
det ej förslå,
vad gör man då?
Jo, jag gör så:
jag mina fönster klistrar
och tar ullstrumpor på.

Vad himlaskoj och gny!
Vad brak i tak och knutar!
Och havet skyhögt sprutar
på måsarna i sky.
Allt liv har svårt att stå
på två ben eller fyra,
och snö och hagel yra
och på mitt fönster slå.
Fan och hans mor,
förlåt jag svor,
är lös, jag tror,
med horn och klor.
Att spela nu på lyra
är ej så lätt, min bror!

Nu stängs man inomhus
att kinka och att pjunka
och genast skall man lunka
att köpa ved och ljus.
Det blir ett stök och ställ,
sitt visthus skall man öka
och skinkor undersöka
och vara mån om spjäll.
Man torkar dill,
och inlagd sill
man lagar till,
om man så vill,
och korvar skall man röka
och rensa kamomill.

Nu ha vi riksdag, ja!
Nu blir att ha sin näsa
i tidningar och läsa
och reda på sig ha.
Då få vi se varut
de "fjärdingsmänner" syfta,
om glädjas eller snyfta
skall bli vår lott till slut.
Opinion
är, att nation
vill ha reson
i sina don.
Det blir en sten att lyfta:
vår representation.

Allt har sin tid, min vän!
Men tiden hastigt slinter,
och efter höst och vinter
blir dagen ljus igen.
Jag lyss och tiger still,
jag låter tiden basa,
jag låter påven rasa
och bullor laga till.
Är hösten vrång
och vintern lång,
jag slår pling plong
på min basong,
och tänder på min brasa
och kastar in min sång.

* * *

BOSTÄLLET.

Min Gud, så trevligt, fyra rum
och kök — och allt nyreparerat!
Och fönsterrutor nitton tum,
just herrskapslikt och väl rangerat!
Här i sängkammarn får du lov
att se hur vänligt solen skiner —
ack, titta, vilken söt alkov
med tryckta nätteldukssgardiner!

Amanda, om du vore här,
och såge, hur jag går och stökar!
Förmaket är rätt nätt och där
stå dina kära blomsterlökar.
I salen, blekröd till sin färg,
murgrönan sig kring taket slingrar,
pianot utav *Söderberg*
står blott och väntar dina fingrar.

O vilken utsikt, hulda, kom!
Se holmen där vid *”Prästens udde”*,
där solen just går ned, liksom
hon tänkte ta den till sin kudde.
Och där, hur växla skog och slätt
romantiskt mellan berg och byar,
och vattnets spegel, violett,
tar färgen utav kvällens skyar.

Du kan ej tro, vad jag är glad!
Av höns jag har en evig skara.
Tolv gäss i vassen ta sitt bad,
och grisar, präktiga och rara.
Därnere korna gå i bet.
Och *grålle*, tjudrad vid sin lina.
Var oxe, som vår prost, är fet,
vart får, som länsmans tjocka Stina.

Jag lycklig är på sätt och vis,
men timmarna gå ändå sena.
Visst har jag här ett paradis,
fast jag, som Adam, går allena. —
Men ack, då i sin blomsterskrud
midsommarn firas glatt och värdigt,
då får jag hit dig såsom brud —
då först är paradiset färdigt.

* * *

VALSEN.

Av alla jordens danser, jag våga vill min hals,
är ingen så gudomlig och rolig som en vals.

Man träffas *första gången,* och tar varann i famn,
fast man å ömse sidor knappt vet varandras namn.

Uti varandras öga, som i en medaljong,
man bär varanns porträtter i öppen danssalong.

Man flickan tar om livet och trycker hennes hand,
kanske man ock tillbaka ”en tryckning får ibland”.

Om hon i valsens virvel vid kavaljerens arm
sig hänger fast, det väcker ej etikettens harm.

Men bjuder du på gatan din arm för halkans skull,
hon svarar: ”nej, jag tackar!” — och faller hellre kull.

Av alla jordens danser, jag våga vill min hals,
är ingen så gudomlig och rolig som en vals.

* * *

SENHÖSTEN.

(SANDHAMN 1855.)

Djupt uti dimman ligger begravet
landet, så långt man kan skåda förut.
Hösten är kommen. Stormen och havet
drabba tillsammans i vildaste tjut;
böljornas kampar frustande skena,
stänka sitt skum emot stjärnornas sfär.
Tro mig, det prövar, det frestar var sena,
livet härute bland "kobbar" och skär.

Här duga inga klemiga kroppar,
ruff bör det vara i huvud och fot.
Man borde vara minst utav koppar,
kanske i längden man då stod emot.
Här böjes ofta toppen av tallen
ända till jorden, hövlig och mjuk.
Här blåser håret rakt utav skallen,
ingen härute kan nyttja peruk.

Vågen är grönögd, svartblå är polen,
vindarna tjuta i takås och knut.
Solen och månen, månen och solen,
ingen på länge vet, hur de se ut.
Bräckta som stickor masttoppar ryka,
sälhundar titta i vågornas bryn.
Gastarna skrika, skutorna dyka
än uti djupet och än uti skyn.

Stormfåglar, skrämda, rasta i tågen,
råstång och segel brista itu.
Abborrar gapa högt över vågen,
undra och tänka: ”vad helvete nu!”
Vrålande kastas skummande yren,
själva matroserna blekna som lik.
Kvällen är snötjock, ingen ser fyren,
allt är ett virrvarr i jämmer och skrik.

Lotsen skall möta, tecknet är givet,
klar är på skeppet kastlinan gjord.
Tåget han binder fast omkring livet,
hoppar i havet och halas ombord.
Islupen står han ända till hatten,
glad att han äger sitt torftiga bröd.
Vit som en isbjörn står han vid ratten,
oviss om kursen är liv eller död.

Skeppet är redlöst, honom förutan,
opp skall han passa båd akter och för.
Oftast från skeppsbrott räddar han skutan,
oftast är ovett hans enda dusör.
Dömd ifrån början till mödor och fara,
jämt skall han slåss mot den eviga sjön;
hellre skarprättare ville jag vara,
än ha, som han — fem riksdaler i lön.

Här är vår levnad ibland rätt eländig:
hjälplös och arm får befolkningen dö;
läkare finns ej, och ej *Fru Nödvändig,*
två mil till prästen, långt bort på en ö.
Något jag ville väl ändå betala,
om av de tre fanns åtminstone en.
Bleve jag riksdagsman, skulle jag tala,
så att det gick genom märg, genom ben!

* * *

MITT SOMMARNÖJE.

Vid Brunnsvikens strand
och Barkarbyvägen
en stuga belägen
mig tagit om hand.
Där vistas och bor jag,
i Brunnsviken ror jag
och tjusas av skogar och blommande land.

Hör vad det susar i gungande träden.
Där far en ekorre lättskrämd och skygg,
böljande vaggar den mognande säden,
löjan sig gassar på vågornas rygg.
Fåglarnas kväden
klinga gudomligt bland surrande mygg.

Mitt mosslupna tjäll
bland tallkrönta bergen
är ljusrött till färgen,
som Stockholms kastell.
Och blommor man satt där
på gröna rabatter,
och tallstrunt jag andas från morgon till kväll.

Nyligt utflyttad jag skådar nyfiket
hän över viken från bergets altan.
Där ser jag *Stallgårdens* värdshus, utskriket
fordom, då man ej vid lyx var så van.
Där syns *Kräftriket:*
kräftorna tar visst bror Schubert från stan.

Där skymtar en bit
av stället vid *Haga.*
En skogsväg vi taga,
så komma vi dit.

dit går jag, där mår jag:
av Ericson får jag
förtjusande blommor från orangerit.

Kors, vad den Ericson är bra för Haga.
Han gör i blommor och planterar trän.
Aldrig på honom man någon hört klaga,
omtyckt och känd i alla rikets län.
Nu skall han draga
långt bort till Wien, och Gud vet sen varthän.

Där stranden vi se
av Tivoli villa:
där mår man ej illa,
ty där bor Cadier,
jag det ej behöver
utbreda mig över,
ni någon gång varit där själva kanske.

Gästfrihet även härute han visar,
ej blott bekanta och vänner han ser.
Andra figurer han rikligt bespisar,
grymtande mammor *med sköna maner.*
Hundrade grisar
har han dessutom, om ej han har fler.

Min väg är helt gin
om Grönstedt jag söker
och smuttar och röker
en sort som är fin.
På *Berglund* där går han
och *dalkarlar* slår han
i gästerna, medan de dricka hans vin.

Solen går ned och min tankegång stannar,
annars kanske blev min visa för lång,

Mönstrat jag har mina närmaste grannar,
hoppas, att ej jag har gjort dem förfång,
ingen mig bannar,
därför att fler ej få rum i min sång.

Vid Brunnsvikens strand
och Barkarbyvägen
en stuga belägen
mig tagit om hand.
Där vistas och bor jag,
i Brunnsviken ror jag
och tjusas av skogar och blommande land.

* * *

SÅNG PÅ EN GOTTLANDSJAKT.

Det rör sig, det vimlar i skogens bryn,
gevären blixtra mot dagen.
Tegnér.

Det rör sig, det vimlar vid havets bryn,
och böljorna blixtra mot dagen,
och stormen rullar och river i skyn
och växer och växer så barsk i syn
och sjögång jag känner i magen!
Ett oblitt öde mig förelagt
till Stockholm att gå med en Gottlandsjakt.

Och värre ej jagas björnen i nord
än skutan av stormen och vågen.
Som ryss och polack slåss himmel och jord,
min Gud, vilken dumhet att gå ombord
att kastas bland vinande tågen!
Renons skall den vara på vett och takt,
som ger sig till sjöss på en Gottlandsjakt.

Jag känner jag blir om öronen het,
då skutan i böljorna gräver.

Är detta väder för en poet?
Kapten tar en *knaber* — ja, kör för det!
Kanhända att kvalen det häver.
Och regnet smattrar och haglet slår takt
på däck och kabyss på vår Gottlandsjakt.

Ej vågar sig ut en endaste mås —
jag aldrig sett värre till sunnan!
Och skutan läker: jag tror vi förgås,
"ja om vi ej orka pumpa, förstås,
med livet vi komma ej unnan".
Och bäst som ordet av skepparn var sagt,
vi stötte på grund med vår Gottlandsjakt.

Och alla vi trodde *att sjön var slut,*
men skutan hon hoppade över
och lämnade skär och bankar bakut,
man aldrig väl kunnat ana förut
en sådan gottländsk manöver:
att flöja bland klippor så oförsagt,
kan blott en kapten på en Gottlandsjakt.

Det knakar och brakar i skrov och spik —
och aldrig jag glömmer den skjutsen.
Med rullning, pumpning och eder och skrik
till Stockholm jag kom så blek som ett lik,
med andan i halsen till slussen.
På den har döden sin hand ren lagt,
som ger sig ombord på en Gottlandsjakt.

Du gamla jakt, du ej lurar mig mer:
Gud give jag aldrig blev tvungen!
Och ni, herr kapten, ursäkta, jag ber,
men hin må segla på Gottlandsmaner...
Farväl, nu är ni besjungen.
Men jag för evigt på minnet har lagt:
sätt aldrig din fot på en Gottlandsjakt!

* * *

PÅ BERGET OCH I DALEN.

PASTORAL.

Undren ej, go vänner, att man stundom tröttnar
på ett unket stadslivs småfnask och bestyr.
Kroppen tärs och slappas, själva själen blöttnar,
glädjens milda genius från kamraten flyr.
Solen härligt lyste. I mitt hjärta brann det
en oändlig längtan att se trän och gräs.
"Mänskan skapat staden, Gud har skapat landet!"
ropte jag en dag — och reste bort i schäs.

Samma dag om kvällen såg jag paradiset
med dess blommors doft och med dess björkars sus.
Och min bostad tog jag uppå gamla viset
i ett fromt och muntert kommininistershus.
Vilken fröjd och ljuvhet, då man vet sig lämnat
tjänstetvångets otyg i en kvalmig stad!
Åtta dagar minst jag här på landet ämnat
att få skratta gott och vara fri och glad.

Här på berget står jag att min frihet fira,
solen står i öster strålande och klar.
Men min Gud, där syns ju än *Katrinas* spira
ifrån gamla Stockholm, som jag kvittat har.
Sköna kyrktorn, låt i fred och ro mig vara,
varför spejar du så himmelsvitt omkring?
Din nyfikenhet gör mig förtretad bara:
jag har permission, och vill dig ingenting.

Gärna, det var rätt: försvinn i morgondimman!
Jag mig håller till naturens katedral.
Hit jag kommit just i rätta sångartimman,
sångarskaran jublar genom skog och dal.

Här naturen mig med glädje överhopar,
jag blott frågar, om man bättre hava vill:
se, där ner i dalen prästen står och ropar:
"Frukost, frukost, frukost, jag dig super till!"

Bordet dukat står i lindens svala skugga,
silverbäcken sorlar muntert genom daln.
Prästmors läckerheter vi uti oss hugga,
medan hembryggt öl hon fyller i pokaln.
Och på köpet kommer ett fat ostron, bräckta
utav husets dotter, rosenröd om hyn.
Snart i mjuka gräset ses två gubbar sträckta,
pipan tänds och röken fladdrar emot skyn.

Här bor livets lycka, här är skämt och allvar,
här finns jakt och fiske och musik och sång,
här kan du få skåda en polkett av kalvar,
mera graciös än i en danssalong.
Mer jag skulle skriva, om jag bara hann det,
hur min kropp omhuldas, hur min själ är ljus.
Summan är: att livet härligt är på landet:
leve alla goda komministershus!

* * *

EN ÅKARHÄSTS MEMOARER.

Jag föddes i spiltan i adeligt stall
hos greven på Näs,
jag åt med min moder på blommande vall
det skönaste gräs,
jag drack utur floden det renaste vatten
och sov under lummiga lindar om natten.

Jag mådde som Kresus, och greven ibland
till trappan mig bjöd.
Jag tog ur grevinnans och fröknarnas hand
så mången gång bröd.

Och hade jag gjort mig den ringaste skada,
så smorde de såret med rosenpomada.

Så växte jag opp; och min bringa var bred
och min länd var så trind,
och blixten blev efter, då greven mig red
över stätta och grind.
Storståtlig han satt som en kung i sin sadel,
och själv jag mig tyckte av gammal adel.

Och ingen var prisad som jag, då jag kom
för gigg eller schäs,
och ingen det fanns, som ej talade om
slädtravarn på Näs...
Men ack, varför tala *"om barndomsminnen,*
de rosengårdar i ädla sinnen!"

Det grevliga huset gick plötsligt omkull,
ty greven blev död.
Och genast blev sålt både silver och gull
för penningenöd,
ack, tiden förändras: jag togs ifrån krubban
och slogs för en spottstyver bort under klubban.

En länsman mig köpte, ett as, lika gott,
han slogs som en ryss.
Men väldet blev stackot, han hade för brått,
då han red mig till bys;
ty överbalansen med ofrälsebenen
han tog och slog nacken till döds emot stenen.

Till Stockholm med halmtapp man sedan mig
drev,
där utan protest
jag såldes vid Munkbron och åkarhäst blev.
Det känner jag bäst...

Misshandlad och svulten — vem skildrar min
smärta:
hos åkarämbetet finns alls intet hjärta.

Jag ryktades fordom, nu endast jag slås
med piska och knut.
Förr stod jag i spilta, nu står jag i bås,
där kon stått förut.
Fy fan, käre bröder, man kan just sig harma,
vi leva i tider, så Gud sig förbarma!

Med nosen i tunnan vid Nybron jag står
och spisar min drav.
Men snart kommer åkarn — hi huj! vad det går
med lasset i trav!
Men ack, om misshandling vad hjälpa bevisen:
hur kan väl ett djur bliva hört av polisen?

Jag känner ren döden, ty upptrött och svag
jag orkar knappt stå.
Vad hjälper då bråka om rätt och om lag,
jag dör väl ändå.
Min tanke om livet är den, som I veten:
barmhärtighet finns ej hos mänskligheten.

* * *

JULENS ANKOMST.

Julen hör jag redan köra,
jag en skymt av honom ser:
mammorna ha glupskt att göra,
allt skall vändas opp och ner.
Flitigt skuras golv och trappor,
fisken läggs i lut;
kassan räkna alla pappor
och se sura ut.

Stakar skuras, mattor skakas,
tvätten skall bli fin och ren,
stora grisar skola rakas
och bli korv och skinka sen.
Det skall bakas all slags ”kritter”,
hästar, gris och gås.
Här och där ett degprov sitter
uppå dörr och lås.

Bröd och bullar skamlöst naggas,
syltan under pressen trängs,
ljusen stöpas, ölet fraggas,
korven uti taket hängs.
Veden sprakar, stackars skogar!
Pelle dagen lång
mellan kök och vedbod knogar
och bär fång på fång.

Ingen snäsa hörs och fnurra.
Matmor själv är glad med skäl,
allt har lyckats. Som en snurra
allt har gått så hjärtans väl.
Över laget färskölsmuggen
fylls åt vem som vill.
Och åt barnen, redan huggen,
yxas julgran till.

Men däroppe finns en kammar,
det är flickornas på vind.
Hela natten ljuset flammar,
man kan se det här från grind.
Än arbeta de med iver,
än de skratta gott.
Utan julklapp ingen bliver,
därför är det brått.

Tiden lider, jul är nära;
vem utav de glada barn
skall hos pappa nu begära
papper, lack och segelgarn?
Dock, den som är mera tapper,
går förtröstansfull,
fastän gubben är om papper
rädd som bara gull.

Men uti en riktig knipa
vandrar informatorn stum,
klädd i nattrock och med pipa,
högst bekymrad på sitt rum.
Julklappsvers han nödgas lova —
det tar märg och hull!
Och den arme får ej sova
för de Musers skull.

Julkväll nalkas, brasan larmar,
muntert glam i salen rår.
Grenljus sträcka sina armar,
julbocken i ordning står.
Allt är fejat, ljusen tändas.
Bordet fullsatt är.
Barnen jubla, ögat bländas:
nu är julen här!

Snö har fallit, hästar springa,
fjärden ligger blank och vit.
Släkten samlas, bjällror klinga,
gamle prosten själv skall hit.
Friska magar, glada möten!
Skämt och raljeri!
Själv jag rimma skall för gröten —
sångmö, stå mig bi!

* * *

DEN FÖRSTA VÅRSEGLATSEN.

Ila och kila, min ekbyggda båt!
Länge jag legat i land nu och rotat.
Vind är nordost, *bidevind* har jag skotat;
sträck ej på fockskot, hal an, det gör åt!
Syns där ett berg? Nej, ett isblock, som hittar
vägen i Östersjöns brusande flod.
Ser ni ej säln, där i *lovart* han tittar!
Lägg'en på skalln med det vingade lod!

Tog det, jo pytt!
Huvut han vred.
Ladda på nytt!
Nu dök han ned.

Våren har ännu ej isarna smält,
lapptals de komma från Bottniska viken.
Sälarna, ledsna vid fiskarnas riken,
segla på dem som kaptener så snällt.
Solskenet vänligt de bestarna söver,
ungarna leka med mödrarna glatt;
spräckliga havsörnar sväva däröver,
äntra ibland deras våta fregatt.

Sälen han far
djupt ned till Ran.
Örn sitter kvar
snopen som fan.

Gossar, pass på, det ser mörkt ut i skyn,
stormen i seglena ilsknare viner,
vågen slår över: ös, edra kaniner,
vräk er i *lovart,* håll opp emot *byn!*
Fockskot har sprungit, gör *klart till att vända!*
Håll bara *fullt,* vi ha *Grönskär* * förut;

* Den yttre fyrbåken vid Sandhamn.

ligg ej i *lä*, det går rakt överända;
ös bara friskt! Är ni rädda? Å hut!

Nu tror jag mest
kölen är lös.
Tag din *sydväst*,
ös bara, ös.

Här ha vi *Grönskär*, och här ha vi strand.
Det var hin håle vad havet kan vräka:
nu börja molnena också att läka:
himmel och hav ta varandra i hand.
Gossar, ej längre med öskaret bråken!
Pumpa förslår ej, ty båten är läck.
Här står fyrmästarn, och här ha vi *båken*,
här få vi kaffe, kanske med ”*avec*”!

Kors, sådan il!
Havet det rök.
Nu, kapten Pihl,
ge oss en *gök!*

Sen dra vi hemåt med glädje och mod;
stormen har lagt sig och luften är rensad;
allting är klargjort och båten är länsad,
himlen har *lättat* och vinden är god.
Andra må fritt uppå landbacken vandra,
krångla med stutar och beta sin ko! —
*”Havet är gott, det må du ej klandra,
frihet och glädje på havet bo.”*

Gossar, sätt ut!
Seglena loss!
Ladda och skjut!
Tack nu för oss!

* * *

FISKMÅSARNAS AVSKED.

(HÖST- OCH SKÄRGÅRDSFANTASI.)

Adjö, adjö, mina älskade fiskmåsar, lycklig resa! Far ni till Rom, så hälsa påven — nej, låt bli: han bar sig gement åt i Perugia. Träffar ni Garibaldi, så hälsa honom på det hjärtligaste. Kan jag på något sätt vara honom till tjänst, så kan han lita på mig. Behöver han mitt namn för ett kreditiv i Riksbanken eller Enskilda banken, så har han det. Ni har väl ungarna med er, så jag slipper se dem här under vintern, frusna och utsvultna. Här är nog ont om mat ändå. Farväl, farväl! Det ser riktigt bra ut, då ni flyger. Lycka till delikata sardiner i Medelhavet. Hipp, hipp, hipp! Hurrej, hurrej, hurrej!

Fiskmåsarnas sång.

En mås.

Farväl, du höga
Sandhamnska strand,
där vi fått löga
i solens brand!
Där vi ha plumsat
med liv och själ,
och strömming mumsat.
Farväl, farväl!

En annan.

I skär och hällar,
farväl, farväl!
I knallhattssmällar,
som ment oss väl!

På vingar sträckta
vi fly med skäl;
kyss oss — ursäkta!
Farväl, farväl!

En tredje.

Vi tändren hacka
ju redan så.
Låt bli att snacka:
flyg på, flyg på!
Oss söder lockar,
långt bort likväl.
I getabockar,
farväl, farväl!

Kör.

Fiskmåsar äro muntra bröder,
och helst på denna glada jord.
Vi segla nu till varma Söder,
ty nu är fan så kallt i Nord.
Men sorg må hönsena betunga:
fiskmåsarna de glada sjunga,
de sjunga.

En mängd småfisk sticka upp sina huvuden och betrakta avfärden. De hurra och jubla — alla med stjärtarna i vattenbrynet:

Lycklig resa! Åt helvete med er. Sångare! Låt oss sjunga för måsarna. Klara struparna! Leve friheten!

Fiskarnas sång.

Hösten är kommen och måsarna fly,
hör hur de skråla därborta i sky!

Vi känna packet i botten, gunås:
finns någon större tyrann, än en mås?
Jämt över vågen han snoka och for:
än tog han mor min, och än tog han bror.

En löja.

Ja, tittar man bara
i vågornas bryn,
vips kommer en skara
av måsar ur skyn.
Och näbb ha de rackare,
liksom en tång.
Det ha vi nog, stackare,
känt mången gång.

En annan.

Ni minns, hur jag slog mig
på myggjakt en dag.
Då fiskmåsen tog mig
och slök i ett tag.
Jag sväljdes — och som jag
nu kände mitt slut,
besynnerligt, kom jag
en annan väg ut.

En mört.

Nu kan man få hjula
på böljornas rygg,
ej ringaste smula
förskräckt eller skygg.
Men frie och glade
från topp och till tå —
ack, om vi hade
go vänner, en så!

En annan.

Ja, låtom oss svärja
ett fostbrödralag!

Några röster.

Tyst! Inga revolutionssånger! Inga fula fiskar!

Flera röster.

Jo, leve friheten! Inga aristokrater, inga måsar, inga måsar, inga luftiga fiskätare! Låtom oss göra oss fria! Inga fiskätare alls! Inga nät och skötar, inga stekpannor, inga fiskrätter! Sångare! Marseljäsen!

Flera röster.

Nej, nej! ”Vad den är säll, som i sin egen hydda
ser utan oro morgondagen gry!”

*

Dans och lekar i vattenytan. *Solen stiger* gravitetiskt ned i Kanholmsfjärden och kastar i förbigående en flik av sin purpurmantel över det vita *sjömärket.* En lätt vind susar genom rymden. Vågorna börja bli oroliga och skjuta rygg. Fiskarna försvinna i djupet. Stormen är i annalkande. Havet våndas. Himlen är blåsvart. Stränderna sucka. Kväll och mörker, skum och dån och tjut! Här duger ej att stå längre på klippan. Huvudet svindlar. Hjärtat skälver. Håret reser sig!

Och benen som rankiga nystfötter darra,
och blåsten mig trillar precis som en boll,
på flinthårda berget galoscherna knarra:
det tassar bakefter som spöken och troll.

Och sanden kring backarna ryker och yrar,
och dugget från skyhöga havsvågen stänks,
men hittar jag hem, jag vid Bacchus bedyrar:
jag tar mig en tuting och kryper till sängs.

* * *

PÅ LANDET.

Om jag rådde om dig, lilla söta stuga,
bäddad in bland lönn och doftande syren!
Djupt jag skulle mig för fru Fortuna buga
och i största hast mig etablera sen.
Jag mig skulle nöja
och ej längre flöja
efter lyckans gunst på mina korta ben.

Här jag skulle bo, som uti Mamres lunder
fordom lycklig bodde fader Abraham,
änglar kunde här få lika glada stunder,
om mitt bästa öl jag åt dem satte fram.
Här jag skulle larva,
så min teg och harva
och gå själv i vall med mina får och lamm.

Ängen står i blom och bugar sig för vinden,
hö, sju åtta skrindor fick jag här vid pass.
Bruna fålen står och tigger bröd vid grinden:
han skall dra mitt hö, och själv jag kör mitt lass.
Här har skogen orrar,
gäddor och abborrar
tumla om i skuggan av den gröna vass.

Roligt är att se hur hönsen gå och plocka,
se hur stolta tuppen flyger upp och gal.

Där två kossor ser jag frodiga och tjocka:
för min ladugård är det ett lagom tal.
Blott vad som är nödigt,
intet överflödigt
finnas får hos mig i uthus eller sal.

Här jag skulle sitta mången kväll i skuggan,
njuta Guds natur och njuta om igen,
dricka hembryggt öl och blossa rök ur snuggan,
höra trastens sång och tjusas utav den.
I en frid som denna
djupt jag skulle känna
att naturn är gubbars allrabästa vän.

Om jag rådde om dig, lilla söta stuga,
bäddad in bland lönn och doftande syren!
Djupt jag skulle mig för fru Fortuna buga
och i största hast mig etablera sen.
Jag mig skulle nöja,
aldrig mera flöja
efter lyckans gunst på mina korta ben.

* * *

VINTERFÄRD FRÅN STOCKHOLM TILL SANDHAMN.

Och jag for över sjö och jag for över is
på min enbet liksom en västgöt.
Den var ljusgul och röd, på sitt pinniga vis
konstruerad så innerligt söt.

Och jag hade en häst, som var from som en munk.
Av meriter jag såg endast en:
då han gick, som han gick, i sitt vanliga lunk,
gick han alltid uppå fyra ben.

Och jag hade en skjutsbonde på min karet,
som jag tyckte en liten grand smord.
"Vad han tänkte vet Freja, och skalden det vet",
men till mig sa han aldrig ett ord.

Och jag skulle långt ut till mitt ödsliga skär,
och det mulnade till mer och mer.
Och jag tänkte: Gud give att isen nu bär,
ty det annars kanhända bär ner!

Och på Kanholmens fjärd kom en snöby och tjöt,
och då vet man att riktigt man mår.
Men vi ställde vår kurs, och min skjutsbonde skröt
att det gick, fast han ej såg ett spår.

Och jag frös som en hund och jag svalt som en varg
och det fanns varken krog eller skjul.
Men det gjort ingenting, om det hjälpt att bli arg,
men det hjälpte ej ringaste smul.

Och en underlig röst gick mitt öra förbi,
det var grannens så rosslig och dov;
men, min Gud, då jag såg på hans fysionomi,
satt den arma kaninen och sov.

Och jag lade min panna i djupaste veck
och skrek till: "var är vägen, din hund?"
Och han pekade litet åt vart väderstreck
och beskrev hela himmelens rund.

Så jag svävade kring på den villande fjärd,
tills jag äntligt kom hem till min ö.
Men det var, unter uns, en sjuhelvetes färd,
ty jag trodde, att jag skulle dö.

Och jag lade i sängen min skälvande kropp,
och farväl utav livet jag tog.
Men då morgonen kom och jag vaknade opp,
fick jag se — att inte jag dog.

* * *

VACKERT SÅ!

Du klagar, men du klagar dumt,
min gamle hedersvän!
Ditt öga ser allting så skumt,
som om det grott igen.
Vad, som ditt sinne stämmer ned,
jag icke kan förstå.
Du är ju *född,* att börja med,
och det är *vackert så.*

Var gång du dig i spegeln sett,
så såg du väl däri,
att dig en sällsam ära skett,
att du fått *mänska* bli.
Du är mot larver och insekt
en sol att se uppå:
du är av Adams stolta släkt,
och det är *vackert så.*

Vår jord tar hand om vår person
från början och till slut:
är man ej född med pretention,
så kan man slå sig ut.
Om du i skogen gör en titt,
så kan du lita på,
att du har svamp och blåbär fritt,
och det är *vackert så.*

Vår jord visst sparsam vara kan
att *ge*, då man vill ha,
ty hon vill helst, att människan
skall komma själv och ta.
I berg och floder finns det gull,
och om man friskt går på,
så kan man stoppa fickan full,
och det är *vackert så.*

Har du ej gratis fått förnuft
att bruka som du vill,
och dito vatten, sol och luft
och snö och månsken till?
När sen du en förnyad hud
vart sjunde år lär få,
jag tycker, sannerligt för Gud,
att det är *vackert så.*

Och när till slut du andan mist,
och du är kroppen kvitt,
en himlafärd du gör till sist,
som du får kostnadsfritt.
Vem vet, kanske en skönhet då,
som du ej tänker på,
skall till din grav med rosor gå,
och det är *vackert så.*

* * *

SEGLATS PÅ MÄLAREN.

Än en gång skall gubben ut och resa
och kinesa
i naturens sköte där och var.
Än i berg och dal kan man flanera,
ännu har naturen mycket mera
sol och sommar kvar.

Jag använda vill den korta tiden.
Snart förliden
är dess glada blomsterdröm igen.
Än dess lov vill jag på lyran knäppa.
Ännu har jag ingen lust att släppa
drömmen från mig än.

Därför på en liten rankig skuta
vill jag njuta
sjö och luft och Mälarstränders doft.
Än en gång vill jag se land och lunder,
skudda av mig Stockholmsdammet under
himlens fria loft.

Glittrande i solen, som små lågor,
gyllne vågor
dansa om sin gamla sjöbalett.
Ingenting i deras danskonst felar,
vinden glatt på luftens strängar spelar
sommarljuvt och lätt.

Över fälten arbetsflocken tågar.
Skurna rågar
lantman kör i ladorna med dån.
Arbetslönen nu tillbaks han bördar.
Tiden ock för gyllne vetets skördar
är ej långt ifrån.

Himmel, vad potatisen nu frodas!
Det förmodas,
att med Guds makt han tar opp sig än.
Dåligt rykte nyss om honom löpte,
sista regnet kom och honom döpte
till ett ljus igen.

Ingen frukt i år! Nå, jag beklagar
gom och magar!
Knappt ett plommon finns i plommonskog.

När den fröjden är oss nu betagen,
låt oss tänka: mindre ont i magen,
det är vinning nog.

Solen sjunker över vikens spegel.
Flagg och segel,
båt och gubbar spegla sig däri.
Här vi kasta ankar och förtöja,
tills i skyn vi se härnäst sig höja
solens klot igen.

* * *

KALASET.

"Vi ä budna allihop."
Bellman.

Oppsträckt i frack, lornjett och vita handskar,
redan jag står fullfjädrad till supén.
Ännu en gång jag toaletten granskar,
sätter min hatt försiktigt på tupén.
Kvällen är mörk, i vinden fläktar kappan,
kölden är skarp och trottoaren hal.
Redan en mängd av glasskåp står vid trappan,
full är tamburn med människofodral.

Salen är fylld med idel svarta frackar,
kanske ett par med Vasastjärnan på.
Månans kraschan i nästan alla nackar
blixtrar ibland för ögat då och då.
Lynnet är trögt, men värden känner smaken,
priffe, han vet, är sällskapslivets salt.
Ah, vilken syn! I innersta gemaken
punsch och cigarr och spelbord överallt!

Damerna kvavt och för sig själva sitta;
väl att man är *supé-sirocco*-van!

En gör sin flit att på gravyrer titta,
en skär med kniv en saftig astrakan.
En sig förtjust vid steroskopet sätter,
en tar en bok och slår den hop igen,
en tar notis om några tjog porträtter:
"Vem är det här?" — "Jo, det är den och den."

Känd uti stan som själva elegansen,
kommer en sprätt, för artighet i rop,
läspar en stund om sista Innocensen,
yppar att de haft snuva allihop.
Matta bli snart konversationsförsöken,
nu blir en bön förgäves ej förspilld:
flygeln slås upp och en *välboren* fröken
sätter sig ned och sjunger "*Rosens bild*".

Sången är slut och *priffe* med detsamma.
Klockan, bevars, är snart tre kvart till tolv,
magen känns svång och alla ögon flamma:
skönt står ett bord med mat på salens golv.
Titta, här finns gudsgåvor till att välja.
Klang och gutår, är det ej fint, så säg?
Kom låt oss gå — Ja, blott jag hinner svälja —
nu har jag sväljt: nu kila vi vår väg!

* * *

TILL EN SORGSEN, MISSNÖJD OCH BITTER SJÄL.

Min vän, tag världen ej så tungt.
Se till, att hoppet dig ej sviker:
tro ej att denna jordens punkt
är så eländig som man skriker!
Du pjollrar: att "*det står ej till*";
att "*du ej kan*" och "*rår ej för'et*" —
ah prat, man kan allt vad man vill —
då rår man också på humöret.

Se upp, och se omkring dig sen!
Du har ju vad till livet hörer:
två armar och syperba ben
och lön på stat och små dusörer.
Men ändå ligger som på byk
ditt öga jämt — är det fasoner?
Nej, du har fått för litet stryk,
och fått för mycket pretentioner.

Förblindad är du, om du tror,
att ödet, varpå du vill skylla,
skall stå, i strumpor och i skor,
till reds att dina anspråk fylla.
Då ej förnuft och religion
förmå dig göra mindre bitter,
då vet jag ingen ann reson,
än du får sitta, där du sitter.

Farväl, om du blott gråta kan,
då hjälpa mina råd dig föga,
avsäg dig namnet utav *man*,
köp snus mot ditt förgråtna öga;
hyr in dig i en unken skrubb,
och blunda för all världens våda;
sälj byxorna och köp dig stubb,
och sjung: ”*min gärning nådigt skåda!*”

* * *

SOMMARFESTEN.

Riktigt charmant, och dukat, jo jag tackar!
A la fourchette man smörja skall sitt krås.
Nere vid strand mot bryggan *Ägir* backar,
främst går i land en löjtnant från Borås.

Ungdom en flock, och så en bunt med tanter,
gubbar och barn ifrån sunnan och från nord,
två riddersmän och fyra musikanter.
Parken är prydd med tvenne brännvinsbord.

Glad som en sol värdinnan på terrassen
fjäsande står med husets unga ätt.
Sonen är äldst, nyss kommen från parnassen,
värden förnöjd är klädd uti kaskett.
Solen i skyn sitt guld strör kring hans taffel,
jorden brett ut sin matta ny och grann.
Herrarna just försett sig ha med gaffel,
hugga en bit och snapsa med varann.

Rätter och vin sig om varandra blanda,
vårt tidevarv är smakens tidevarv.
Öra och syn få tära varjehanda,
mage och gom ej tåla något slarv.
Nu dricks en skål och snillets glans förvånar,
tal och harang man hör av många slag.
Lynnet får fart och hornkvartetten dånar,
Bellmans musik: ”*Gutår, båd natt och dag!*”

Under en alm man kaffebordet sätter,
punschen står opp, som i sin isbädd låg.
Ljuvligt man bjuds på trior och kvartetter:
man får en vink att ”*livet är en våg*”.
Aftonens sol sitt guld kring fjärden breder,
vågen vid strand i stilla ro sig lagt.
Sången får luft: ”*Kom, afton, sänk dig neder!*”
Dito: ”*Stå stark, du ljusets riddarvakt!*”

Ledd av naturn och vänliga penater
konsten man här i skilda former ser.
Parken i hast är ordnad till teater,
täckelset skils, ”*Kronfogdarna*” man ger.

Scenen är full av blommor och av gröda,
klockarn syperb och *länsman* dryg och skarp.
Repgungan svängs av flickor rosenröda,
Bryngel är hängd och full är *Polykarp*.

Ner går ridån, och alla händer klappa,
timman är sen. Man undangör supén.
Röster man hör: ”var fan har jag min kappa?”
”Var är min käpp? Jag satt den på en gren.”
Värden en tår ännu i glaset häller,
mycket dock spills på jordens gröna golv.
Nu sjöngs: ”*God natt,*” och hornmusiken skräl-
ler,
festen är slut, och klockan tutar tolv.

* * *

KRONSTADT.

UR RESESKILDRINGEN: ”EN TITT I RYSSLAND”.*

Uti Kronstadt jag gick, fast ur himmelens sky
regn och hagel i ymnighet föll,
och jag staden beság, fast mitt resparaply
jag beständigt för ögonen höll.

Och jag sjöknektar såg med förträffligt humör
defilera min näsa förbi,
och en sällsam musik blåste takten framför
medan trummorna stämde uti.

Och de blåste, så ögonen välvde sig ut,
ett entonigt tututteritu,
och tututteritu blev det ända till slut,
och jag hör samma toner ännu.

* Denna färd, den sista som Sehlstedt företog, skedde 1874 med ångfartyget Piteå.

Jag offcerare såg i kapotter och gull,
jag såg folk uti tvister och skämt.
Jag såg barn uti smuts och kaptener på lull,
och madammer i trasor alltjämt.

Och på dockor och skepp gav jag granneligt akt,
jag såg duvor i tackel och tåg.
Jag såg kranar till sjöss, jag såg kejsarens jakt,
jag såg "bördingar" fulla med råg.

Och jag såg en basar med allt möjligt uti,
jag såg nunnor och sjömän på kryss;
jag såg tågverk och skinn, jag såg träsnideri,
jag såg skodon, som luktade ryss.

Och hotell Rosalie jag bland annat besåg,
under det jag kring gatorna strök.
Med mitt sällskap jag åt kaviar och *pirog*
och drack rönnbärslikör på försök.

Och värdinnan charmant emot gästerna var:
hennes namnsdag det var samma dag.
Och på tyska hon bad oss en stund stanna kvar,
och så bjöd hon på vin över lag.

Och en sjöofficer, som var finne till börd,
slog sig ned utan tvekan och söl.
Att Stockholmare se, blev han slutligt så rörd,
att han rakt av förtjusning blev knöl.

Och värdinnan oss bjöd uppå tårta jämväl
och vi sköljde med sherry den ner.
Efter frukosten togo vi hjärtligt farväl
med en bock uppå Stockholmskt maner.

Och när klockan slog tolv, just som tolvslaget
dog,
gick ett skott, att jag nästan blev stum.
Och jag tänkte: om Stockholm den seden antog,
vore inte den saken så dum.

Och jag såg något stort uti regnluften stå,
och jag undrade först och gick fram:
och Stor-Peters staty stod och trampade på
Karl den tolvtes baner. Det var skam!

Sen jag skådat mig trött, rann det bjärt i min
håg,
att i Ryssland vi ha en *koloss*.
Och av allt vad jag såg uti Kronstadt, jag såg,
att jag inte med ryssen vill slåss.

* * *

GRAVSKRIFT.

Sov i ro, du gamla sångarhjärta!
Tiden med dess mångbesjungna smärta
skall ej tränga inom gravens frid.
Ej du saknar *livets snabba stunder:*
ack, du har så trevligt här inunder,
knuffas ej av en orolig tid.

Fast du visste vad det var att strida,
livet såg du från dess glada sida,
visor sjöng du för ditt nöjes skull.
Du som andra har väl vilsefarit,
men en hygglig pojke har du varit,
det erkännes på din döda mull.

I ett gott kalas du trivdes gärna,
vänskapen dig följde som en stjärna
huld och trogen utför livets älv.

Du var fet, det ville mången klandra,
men i Herrans namn, vad rör det andra,
då man haft besvär att tugga själv.

Ja, du mådde gott och skötte magen,
tröstlös gick du ej för morgondagen,
ty du tänkte under sång och skämt:
"sämre går nog mången här och larvar",
och du såg att himlen födde sparvar,
och ditt hopp stod ovan solen jämt.

Ack, när hjärtat brustit, och vårt öga
flammat ut och släckts, då gör så föga,
huru stoftet döms, som hädansov.
Fritt må världen om vårt värde tvista!
Sargar ilskan minnet vid vår kista,
gravens folk är dövstumt, gudskelov!

INNEHÅLL.

Visa på landet 5
Fly! 7
Norrlänningens hemlängtan 8
Ödmjukast 9
Sång i november 11
Samtal med stormen 12
En regndag på Djurgården 14
"Torskning" 15
En oväderskväll 17
Hösten 19
Dalen 20
En sommarafton på landet 21
Första snön 25
Skärgårdsepistel 26
Prästgården 29
På speljakten Mathilda .. 31
En höstseglats 32
Läsarprästen 33
Tallen och björken 34
En vårmorgon vid havet .. 36
Pelles visa 41
Vårbäcken 42
"Livets börda" 44
Lärkan 45
Talgoxen på mitt fönster .. 48
Slädpartiet 49
Bromsens vårpromenad .. 51
På Djurgården 54
Mitt avsked från tulltjänsten vid Sandhamn 62
Yrvädret 64
Tal till rörliga tullbevakningens hästar 66
Vinterkvällen 69
Livlänningarna 71
Mina fönster i november.. 73
Min sångmö 75
En höstdag vid havet 76
En vinterdag 78
Sommarens ankomst den 4 juli 1871 80
Sångläraren 82
Snövisa 83
Gör så gott du kan 85
Vårpromenad på morgonkvisten 86
Höstbrev från Sandhamn .. 88
På min födelsedag 97
I höstrusket 99
Ett torp i skärgården 101
Romans i fjällbygden 102
Sång vid Djurgårdsstranden 104
Höst- och kvällsbetraktelse 106
På en gästgivaregård 108
Månskensidyll vid havet .. 109
I snöväder 111
Lilla Lisa 112
Lappri eller konsten att repa sig 114

Sång för rörliga tullbevakningen 115
Vår- och sommarnöjen 116
Min skugga 117
Herr Jöns 119
Midsommarstången 121
En sommardag i Mariefred 123
Höstdityramb 125
Bostället 128
Valsen 129
Senhösten 130
Mitt sommarnöje 132
Sång på en gottlandsjakt 134
På berget och i dalen 136
En åkarhästs memoarer .. 137
Julens ankomst 139
Den första vårseglatsen .. 142
Fiskmåsarnas avsked 144
På landet 148
Vinterfärd från Stockholm till Sandhamn 149
Vackert så! 151
Seglats på Mälaren 152
Kalaset 154
Till en sorgsen, missnöjd och bitter själ 155
Sommarfesten 156
Kronstadt 158
Gravskrift 160

E·N.

Albert Bonnier.

Hälsingborgs prakt. mellanskolas
lärjungebibliotek

ELIAS SEHLSTEDT

SÅNGER OCH VISOR II.